

BIBLIOTHECA
MUSEI
HISTORICO-NATURALIS
Helsingfors

Elakt Lynne.

Comedie

i Fyra Akter.

af

AUGUST von KOTZEBUE.

Från Tyskan.

ÅBO, 1800.

Tryckt hos JOHAN C. FRENCKELL,

PERSONERNA:

HERMAN von ÅDELSKÖLD,	}	Bröder, och tjenstfric.
Geheime-Råd.		
TOBIAS von ÅDELSKÖLD,	}	
Capten.		

Fröken ULRIKA v. ÅDELSKÖLD, deras Syster.

THERESE, Geheime Rådets Dotter.

WALTER, dess Kammartjenare.

Öfverste von HAMMER.

PATSIG, dess Kammartjenare.

Löjtnant WAYSE.

FABIAN.

HANS BORNMAN, en hundraårig Gubbe.

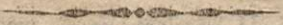
BETJENTER.

(Scenen är på et af Geheime-Rådets Gods.
Början af Tredje Akten i en By, i långt
derifrån.)

FÖRSTA AKTEN.

(En Sal med flera Dörrar.)

FÖRSTA SCENEN.

(Det är Morgon. En Betjent dukar Thébordet. En annan dammar Möblerna. Fröken Ulrika kommer in, ganska snyggt och nått klädd.)

ULRIKA.

God dag, mina Barn! Än sofver väl alla?

Betjanten. Nädig Fröken är redan ner i Trågårdan.

Ulrika. Ja, hon är alltid den första, just som hennes salig Mor. Det var en bra Gumma — När Planen gøl tredje gången — visp var hon ur Särgen. — Hör Frans! här ligger än qvan mycket Damm — Då gällde Ordspråket: Morgonstund har Guld i munn — Brukas nu bara bland Dagkarlar. Den gyllene Åldern har längesedan flyktat för Järnåldern. — Frans! Spegelramen. Du dammar så vårdslöst. Man bör ej göra någon ting vårdslöst här i Verdens

ty deraf kommer at man får göra så mycket två gånger.

Betjenten. De fördömda Flugorna —

Ulrika. Du har rätt, mitt Barn! Jag hatar intet Guds Händers Verk, men de Flugorna — de äro så orenliga Varelser. Man får intet äta en sked Soppa i Fred. Hvar Ljuskrona får man Lof at dra öfver med Flor. De respekttera ej en gång min salig Herr Morfars Porträt. Nej, tacka vil jag Vintern.

Betjenten. Man kunde sätta Förgift i Fönsterna.

Ulrika. Alldeles inte. Man bör ej förgifta någon Ting i Verlden, ej en gång en Fluga. Vår Herre lærer nog veta hvartil han skapat Flugorna, fast jag i all ödmjukhet bekänner at jag ej begriper det. — (*Til den andre Betjenten*) Se der, min kära Peter! under Grepen är Koppen inte ren.

Betjenten. Jungfrun —

Ulrika. Jungfrun! Det är din skulld. Kom ihog, min Son! at du är nykommen, och at man genom renlighet ställer sig in här i Huset. Rena Händer, rent Hjerta; plår man
såga,

säga. Den som håller sig sjelf och sit Rum snyggt, är sållan någon elak Menniska.

Betjenten. Men Jungfrun är imedler- tid —

Ulrika. En Jungfru, en bra Jungfru, et godt Kråk, och allt på henne är hvitt som Snö. Jag kan inte lida, min Son! at Tjenstefolk klaga på hvarandra. Fördragsambhet gör en ålskad, så ibland Högre, som Lågre. Skvaller är en stor Spyfluga, som brummar utan på alla Fönster, och smutsar allt.

Betjenten (*vill svara*)

Ulrika (*alfovarsamt*) Gå han och gör Koppen ren. (*Betjenten går*)

ANDRA SCENEN.

ULRIKA (*ensam.*)

(*Hon slår i Kaffe åt sig. Theskeden faller från Koppen, och stänker litet på henne.*)

Hm, Hm! Se där en Kaffesläck på min hvita Klädning. (*Hon doppar Näsdukssnibben i et Glas Vatten, och tvättar bort Fläcken.*) Äfven den renligaste Menniska kan ej alltid fria sig från Fläckar; den bästa är ej utan Fel.

Då vi en gång komma i den stora Tvätten der-
 uppe, väl den, som då blott har Kaffeäckar
 at aftvä! — Var derföre tålig Ulrika; bry dig
 inte om när Herman brummar. Hans onda Lyn-
 ne är ju ej några Bläckäckar!

TREDJE SCENEN.

TOBIAS och ULRIKA.

Tobias (*bår en Rosenstjelm utan Blad*) God
 Morgon, Syster!

Ulrika. God Morgon! Bror Tobias!

Tobias (*med Glättighet.*) Se bara, se bara!

Ulrika. Hvad är det? (*med godt Skämt*)
 Jag tror du vill satyrisera öfver mig.

Tobias. Satyrisera? Jag?

Ulrika. Jag är ju också en förtorrkad
 Rosenstjelm.

Tobias. Förtorrkad? Han är väl Böfveln
 heller! Ser du ej de gröna Knopparna, som
 spricka ut der? — (*med Lislighet*) Jag gaf den
 förlorad. Vattnad, flyttad i Solen, i Rågnet i
 hela fjorton Dagar; allt förgäfves. Och nu
 kommer den sig likväl, före. Jag fröjdar mig
 som et Barn.

Ulrika.

Ulrika (*leende*) Ja, just som et Barn.

Tobias. Ser du, Syster! Man får intet förtvifla hvarken om Menniskor, eller om Rosenstjelkar. Vintern härjar dessa, och Olyckan de förra; men handtera dem bara med Ömhet, så skjuta de åter nya Knoppar.

Ulrika. Du är alltid färdig med dina Applicationer af oförnuftiga Blommor på Guds Beläte.

Tobias. Tro mig, min Syster! vi äre också Blommor, endast med den skillnad, at vi vandra omkring. Kan hända vore det bättre —

Ulrika (*leende*) Om vi vore fastvuxna vid Marken?

Tobias. Alldeles. Förnöjd med sit Ställe, antingen Solen visade sig om Morgonen, eller först emot Aftonen; skulle hvar och en vara så glad som jag.

Ulrika. Gud har gifvit dig den Gåfvan, at suga en Droppa Hänung ur hvar Blomma.

Tobias. Har han det? (*sätter ner Rosenstjelken, och kudpper ihop Händerna*) Då har du, gode Gud, gjort mig lyckligare än tusende.

Ulrika. Och din Gikt?

Tobias. Ån sen — Om det ej funnos Plågor på Jorden, så funnes ej heller någon Glädje.

Ulrika. Du förkyler dig i Rågn och Blåst. Din smak för Trädgårdsskötseln —

Tobias. Låt mig behålla den. Jag är den lyckligaste Monark. Trädgårdsmästaren är min Premier-Minister. Mina Undersåtare trifvas väl. De känna mig endast af Vålgärningar, och belöna mig med Frukt.

Ulrika. Bara den inte vore så osnygg.

Tobias. Osnygg? hur då?

Ulrika. Du kommer ibland til Bordet med Händer —

Tobias. Vid hvilka litet Jord fästnat här och der. Hvad gör det? Menniskan är ju sjelf en Jordklimp?

Ulrika. Ack Broder! det är en fatal Tanke. Jag gör mig nu Besvär at borrtorrka hvar Dammsmula, och sluteligen blir jag sjelf et Stoft.

Tobias. Jag talar ogärna om Döden. Han är en privilegerad Förstörare af all Glädje, en Skräck för hela Naturen, man må gifva honom
huru

huru behagligt Namn som håldst, eller måla honom som en Ängel med en omvänd Fackla. Vore jag Målare, så skulle jag afbildad honom som en Najad med en Urna, hvarutur Tårar strömma.

Ulrika. Pärlor i den Rättfärdigas Krans.

Tobias. Glada Menniskor äro hans värsta Fiender. Dem får han länge bedja, innan de göra sin Vallfart til Erfurt, för at dansa Dödsdansen.

Ulrika. Om ändå Bror Herman kunde af dig låra den sköna Konsten, at ständigt vara glad.

Tobias. Det lär sig ej så lätt.

Ulrika. Hans Nycker äro stundom odrågliga.

Tobias. De äro en Brors Nycker.

Ulrika. Det är väl sannt; men at ofta utan den minsta Orsak —

Tobias. Så mycket bättre; då hafva vi ej något at förebrå oss.

Ulrika. Ofta för Smäsaker —

Tobias. Då finner jag det lustigt.

Ulrika. Ofta med så mycken Bitterhet —

Tobias. Det skadar honom måst sjelf.

Ulrika. Om man inte viste, at han verkligen menade så hjertans väl —

Tobias. Och när man det vet, hvarföre förarga sig deröfver? Giftet förtår honom, oss bränner det blott litet i Huden.

Ulrika. Det svider likväl stundom rätt mycket.

Tobias. Då det gifves så många Menniskor, som måste tåla *Främmandes Snåsar*, så tackom Gud at vi endast hafva en Bröts Egen-sinnighet at utbårda.

FJÄRDE SCENEN.

WALTER. DE FÖRRA,

Walter (*kommer förtretad ur sin Herres Kammare*) Det går för långt.

Ulrika. Hvad fattas dig, Walter?

Walter. Man hör ej annat än Skällsord — min dagliga Frukost.

Ulrika. Är din Herre upstigen?

Walter. Ja.

Tobias. Och träter igen?

Walter. Förfärligt.

Ulrika. För hvad Orsak?

Walter.

Walter. Först rökte det litet in; då väsnades han öfver Skorstensfåjarn; sen öfver Byggmästarn som byggt Huset, och ändtligen öfver den, som påfunnit Spisar —

Tobias. Ha! ha! ha!

Ulrika. Han hade rätt, ty Röken fåster sig vid Gardinerna.

Walter. Sedan blef han åter munter, då han såg det vackra Vädret; pratade och skratade, tils jag skulle sätta på de nya Skorna, som olyckligtvis voro för trånga.

Tobias. Då tycker jag han lär hafva utfarit emot Skomakarn.

Walter. Jag berättade honom strax om Håstarnes Fodring, och det Spanska Klöfverfröet, som han skänkt Bönderna: at det stod så härligt, och at hela Byn glädde sig deråt.

Ulrika. Och det gjorde honom åter lugn.

Walter. På stunden. Han blef glad, och funderade på nya Planer at förbättra sina Bönders Villkor. Böfveln vet hur det bar til, at jag ställt hans Dosa i Fönstret — hon skall alltid stå på det lilla Bordet bredvid Uret —

han sökte henne några Minuter, kallade mig en oduglig Stackare, och körde ut mig.

Tobias. Han blir så snart god.

Walter. Man kunde önska at håldre bli körd på Porten!

Tobias. Han menar ej så illa.

Ulrika. Visst inte.

Walter. Ack bästa Herr Capten! hvad kan det hjelpta mig? Ofta sätter jag mera Värde på et godt Ord, än på den Lott han tildelt mig i sit Testamente.

Tobias. Det hedrar dig.

Walter. Fordom var det annorlunda. I Staden — vid Håfvet — de många Göromålen — Det fanns alltid en olycklig hån, en dår, den han med sit Förord hjelpte ur Nöden. Glad öppnade han Ögonen, och glad tilslöt han dem.

Tobias. Då gjorde han alldeles som jag.

Walter. Det var olyckligt at han skulle ta Afsked. "På Landet, på mina Gods, kära Walter, dår skole vi njuta Lifvet" — Jag fröjdade mig som Israels Barn, når de gingo ur Egypten. Hår sitta vi nu, hafva intet at göra, och tråta af Ledsnad. (går)

Ulrika.

Ulrika. Alla Grannarna har han redan skrämt sin våg; och jag fruktar at den ärliga Walter lårer ock snart taga Hatten och Kåppen.

FEMTE SCENEN.

GEHEIME-RÅDET. DE FÖRRA.

Geheime-Rådet (*kommer förtretad ur sin Kammare, sätter sig vid Théborset och säger buttert*) God Morgon,

Tobias (*sitter på andra Sidan af Theatern, har ställt Rosenstjelken bredvid sig, lutar sig ner emot den, och beskådar den under denna Scene, på alla Sidor*) God Morgon, bästa Bror!

Ulrika (*vänligt*) Hur har du sofvit?

Geh. Råd. Min Syster! du känner mig. Det finnes två Talesätt, som alltid försätta mig i elakt Lynne. Hur mår Ni? och hur har Ni sofvit? Det är bara Snicksnack; ty af hundra Menniskor, fråga nitti nie Fan efter, om jag sofvit väl eller illa.

Ulrika. Så kan jag ju få vara den hundra?

Tobias. Hvad blir då af mig?!

Ulrika.

Ulrika (*hjärtligt*) Tro mig, Herman! Frukosten smakar mig ej, förr än jag vet, om min goda Bror, som jag har at tacka därför, har sofvit roligt.

Geh. Råd. (*räcker henne handen*) Slå i åt mig, gamla, goda Syster. (*med mildt skämt*) Jag vill ock traktera dig med en Complimang: Det smakar så väl, då det ges mig af din hand.

Ulrika. Jag hör det med mera nöje af min Brors Munn, än för 30 år sedan af någon ung Herres. (*hon slår i*)

Geh. Råd. (*till Tobias*) Hvad är det du betraktar så noga, Bror Trädgårdsmästare?

Tobias. Jag fröjdar mig.

Geh. Råd. Ja, det gör du alltid. Men hvaråt nu?

Tobias. Öfver et Rosenblad, som där spricker ut.

Geh. Råd. Gå i mit Drifhus, där kan du finna blommande Rosenbuskar dussintals.

Tobias. Dem har jag ej sjelf dragit up. Det är en skön Inrättning af vår Herre, at vi blott fröjdas öfver sådant, som kostat oss Möda och Arbete.

Geh. Råd.

Geh. Råd. (*förtretad*) Min Gud! det där Kaffet är ju kallt!

Ulrika (*ängslig*) Jag skall straxt låta värma det. (*hon tar Kannan, går til Dörren och ropar en Betjent*)

Geh. Råd. Här sitter jag nu med tomma Magen.

Tobias. Då är Själens krafter så mycket lifligare.

Geh. Råd. Men jag frågar ej efter Själens Krafter, jag vill ha Kaffe.

Ulrika. Du får strax.

Geh. Råd. Upvärmadt Strunt.

Ulrika. Jag låt koka nytt.

Geh. Råd. Det drar ut en half Timma.

Tobias. Det hände mig nyss det samma, och jag gläddes deråt.

Geh. Råd. (*förargad*) Åter igen?

Tobias. Den som får allt vid minsta Blink, njuter blott til Hälften; den som måste vänta, njuter dubbelt.

Geh. Råd. Jag tror du skulle til och med fröjda dig, om Himmeln en gång fölle ner.

Tobias.

Tobias. Utan Tvifvel,

Geh. Råd. (*försmåddligt*) Vet du ock Orsaken?

Tobias. Åh ja; jag har beständigt önskat mig en hastig Död, och i det fallet skulle vi allesamman bli plattade som Pannkakor.

Geh. Råd. (*emot sin vilja leende*) Du är en Narr. Man måste le åt dig, om man vore alldrig så förtretad.

Tobias. Se det, min Bror! gläder mig obeskrifligt.

Geh. Råd. Det tänkte jag, ha! ha! ha!

Tobias (*instämmer hjerteligen*) Ha! ha! ha! ha! ha! ha!

Geh. Råd. Bror Tobias är en god Meniska; det är blott Skada, at han gräfver så beständigt i Jorden, och kryper bland Buskarna. Der sitter ju åter igen en Löfmask på Axeln? (*han tar bort den, och kastar den ut genom Fönstret*) Antingen skall han ha Spindelväf eller Löfmaskar —

Tobias. Jag låter dem många Gånger sitta kvar, för at ej beta dig det Nöjet at pläcka bort dem.

Ulrika

Ulrika. Skaffa mig bara nog Blommor til Bröllopet,

Tobias. Jag vill spara några til ditt eget.

Ulrika. Bespottare! (*til Geheime-Rådet*)
Båsta Bror! jag har en Begäran.

Geh. Råd. Ålskade Syster! du begär så sällan, och så litet, at jag kan säga Ja, innan jag ännu vet hvarom Frågan är.

Ulrika. Du känner min Fosterdotter?

Geh. Råd. En bra Flicka.

Ulrika. Himlen vare Tack, det är hon. När vår goda Kaplan låg på Dödssängen, lofvade jag honom at draga Försorg för denna lilla Fader-och Moderlösa. Jag har hållit mitt Löfte, och upfostrat henne christligt och renligt.

Geh. Råd. Det har du gjort; och den som en gång til säger at gamla Jungfrur ej göra någon Nyttå här i Verlden, den har med mig at göra.

Ulrika. Ingen Verkningskrets är så liten, och ingen Menniska så ringa, at hon ej kan göra Nyttå, om hon bara vill.

Tobias.

Tobias. Och njuta Glädjen, bara hon vill.

Ulrika. Allt Godt får Belöning; hvarföre skulle således en gammal Jungfru bli lottlös, då hon gör det Goda? — Ödet nekade mig den Lyckan at bli Mor; min Omsorg och mit Hjerta hafva det oaktaadt förskaffat mig denna Lyckan. Jag är Mor. Jag har i Fredrika upfostrat et tacksamt Barn. I går kom en ung rask Karl ifrån Staden, en Köpman, snyggt och nått klädd, och talade vid mig angående Fredrika. Han skall ha en anständig Utkomst, och hans Hus skall vara så fåjadt och städadt som et Däckskåp.

Geh. Råd. Så gift dem då i Guds Namn!

Ulrika. I Guds Namn!

Geh. Råd. För Hemgiften vill jag sörja.

Tobias. Myrten til Kransen skall hon få af mig.

Ulrika. Hjertlig Tack, älskade Broder! Nu har jag ock en annan Glädje at utbe mig.

Tobias. En Glädje? Det tycker jag om.

Ulrika. Jag önskade at Bröllopet kunde hållas här i Huset, om du ej har något der emot?

Geh. Råd.

Geh. Råd. Intet det minsta.

Ulrika. Jag ville sjelf föra den goda Flickan til Kyrkan, och låta viga henne vid samma Altare, hvarvid hon blifvit döpt.

Tobias. Skönt! Skönt!

Ulrika. Jag har således din Tillåtelse?

Geh. Råd. Af hela mit Hjerta; och allt hvad Kök och Källrar förmå, står til Tjenst.

Ulrika. Himlen belöne dig! O! Det blië mig en Heders-Dag.

Tobias. Och mig en Glädje-Dag.

Ulrika (*glättigt*) Då vill jag låta skura hela Huset, både uppe och nere. Spegel och Fönster skola tvättas med Krita och Bränving också din Läskammare vill jag låta putsa opp.

Geh. Råd. (*håftigt*) Hvad? Min Läskammare?

Ulrika. Ja, Broder! Jag begriper ej hur du kan lefva bland så mycket Smuts och Damm.

Geh. Råd. Det angår dig inte.

Ulrika. På Bordet kan man skriva med Fingret.

Geh. Råd. Så mycket bättre, man behöfver då ej Penna.

B

Ulrika.

Ulrika. Om jag kommer dit in, klädd med Slåp, så upstå Moln af Damm.

Geh. Råd. Du har intet der at beställa.

Ulrika. Fönstren äro svarta.

Geh. Råd. Om du förtretar mig, så låter jag igenmura dem helt och hållit.

Ulrika. Du far ut en Eftermiddag och promenerar, och imedfertid —

Geh. Råd. Jag far intet ut! Jag vill inte fara. Och förr än jag tillåter det, må Bruden och Brudgummen fara Hin i Våd!

Tobias. Men Bror Herman —

Geh. Råd. Men Bror Tobias! Jag har ifrån största Munterhet blifvit på en gång försatt i elakt Lynne.

Tobias. Du måste gifva efter. Elakt Lynne är ingen god Sak. Du måste betänka, at du gör Syster Ulrika et Nöje, liksom jag med mina Löfmaskar.

Geh. Råd. Med din Tillåtelse, min Bror! den som vill roa alla Menniskor, är en Narr, utan Charakter.

Tobias.

Tobias (*ständig*) *lika förnöjd*) Men en glad Narr.

Geh. Råd. En Deg, som låter knåda sig af hela Verldens Fingrar.

Tobias. En Blomma, som sprider Vålukt för en hvar.

Geh. Råd. Et Gråsstrå, som böjer sig för alla Vindar.

Tobias. Och som ej afbrytes af någon enda.

Geh. Råd. En Man utan Alfvarsamhet kan blott behaga Fruntimren.

Tobias. Et Hjerta, som är öppet för hvarje glad Känsla, finner öfverallt Förtrogna.

Geh. Råd. (*med mera Häftighet*) Fulla Hjertan; toma Hjernor.

Tobias (*studsar, och ser på honom med Rörelse. Efter en Pause gnolar han de första Takterna af den bekanta Visan: "Gläd dig åt Lifvet &c.)*

Geh. Råd. Den som ej har någon Ting eget, får rätta sig efter andras Nycker.

Tobias (*sjunger*) "Säll i din Ålders Vår —"

Geh. Råd. Det är en usel Rädsla — Brist på Förstånd —

Tobias. ”Då allt Ting blomstrar —”

Geh. Råd. (*springer up*) Gå för Fan med ditt Gnäll. (*springer ut*)

Tobias (*sjunger de bågge sidsta Takterna*) ”Snart det förgår.”

Ulrika. Ack! Med hvilken Bitterhet!

Tobias (*lutar sig emot Rosenstjelken, torrkar en Tår ur Ögat, och sjunger*) ”Gläd dig åt Lifvet —”

Ulrika. Solsken den ena Stunden, och Storm den andra.

Tobias. ”Säll i din Ålders Vår —”

Ulrika. Han söndrar alla ifrån sig.

Tobias. ”Då allt Ting blomstrar —”

Ulrika. Och förbittrar sit eget Lif.

Tobias. ”Snart det förgår.”

Geh. Råd. (*kommer tillbaka, och räcker Tobias Handen*) Bror! Jag har förolämpat dig, förlåt mig!

Tobias (*skakar hans Hand*) Se, nu gör du mig hjertans glad.

Geh. Råd,

Geh. Råd. Ingen Osämja, goda Tobias!

Tobias. Osämja? jag vet inte hvad det vill säga. Osämja är en Ting, hvaraf man ej njuter någon Glädje, och således ej något lösa mig.

Geh. Råd. Mina Uttryck falla sig så —

Tobias. Hade de ej fallit sig så, så hade jag ej nu haft det Nöjet at se in i ditt broderliga Hjerta.

En Betjent (*kommer in*) Öfverste von Hammers Kammartjenare är kommen.

Geh. Råd. Ändteligen. Låt honom komma in.

SJETTE SCENEN.

PATSIG. DE FÖRRA.

Patsig. Min Nådige Herre, som nysst ankommit, ber at få göra sin Upvaktning.

Geh. Råd. Hvar är han?

Patsig. På Vårdshuset.

Geh. Råd. Hvarföre intet här?

Patsig. Han vill öfverraska nådig Fröken med sin nya Stats-Uniform.

Geh. Råd. Gå och säg honom, at gamla Vänner ser man håldre i Natträcken, än i Stats-Uniformen. (*Patsig vill gå*) Ån mer: jag förmodar at din Herre flyttat hit med allo?

Patsig. Åh ja, här är oss godt at vara.

Geh. Råd. Hurudan Författning har han tagit med sina Egendomar?

Patsig. Hm! — De disponeras af en Furstlig Commission.

Geh. Råd. Huru! Jag vill inte hoppas —

Patsig. Han hoppades ej heller; men det skedde likväl.

Geh. Råd. Skullder således? —

Patsig. Mer än Taktegel.

Geh. Råd. Lika mycket! En Vän är ändå en Vän; ju fattigare, ju mera välkommen. Gå, jag väntar din Herre med Otålighet.

Ulrika. Och när han kommer en annan gång, min Vän, så skrapa af Fötterna något litet, innan han stiger in.

Patsig (*går*)

SJUNDE SCENEN.

DE FÖRRA, utom PATSIG.

Geh. Råd. (*ganska munter*) Glädjens mina Barn!

Tobias. Hjertans gärna. Hvaröfver då?

Geh. Råd. Hvad menar du Syster, manne din Fredrika och min Therese kunde stå Brud på en gång?

Ulrika. Då skulle vi få mycket at syssla.

Tobias. Men också ej mindre Nöje. Hur menar du min Bror? Har redan en Fosterson äfven anmält sig?

Geh. Råd. Hörde du ej hvem som nyss kommit?

Tobias (*studsar*) Öfverste — Hammer?

Geh. Råd. Just han.

Ulrika. Gamla Öfverste Hammer?

Geh. Råd. Gammal! Gammal! Han har ännu ej fyllt Femti År.

Tobias. Och Therese?

Geh. Råd. Är et Barn —

Tobias. Just därför.

Geh. Råd. Hvars lycka ligger mig om Hjertat. Jag har sett' nog många Giftermål af

Mäncken och Foglaqvitter afslutna en varm April-Dag, deruppå kom en Frostnatt — och Blomman dödde bortt.

Tobias. Också brukar man ej plantera Blommor på etFält, som Høstvindarna börjat härja.

Geh. Råd. Välja då Flickorna väl, då dem tillåtes at välja?

Tobias. Intet alltid.

Geh. Råd. Fråga den tjuguariga Ynglingen, om han efter Tio År är ännu densamma?

Tobias. Sällan.

Geh. Råd. Han har vacker Figur; han dansar väl; han sitter väl til Håst; han pratar om ingen ting, och skrattar åt allt; han ställer til Lustbarheter; på Spektaklerna sitter han bakom Henne, på Assembléer står han framför Henne; han gömmer hennes Solfjäder i sin Ficka, och förvarar en förlorad Bandros som en Helgedom. — Ack! detta smickrar Fåfångan! Skulle en så artig Yngling ej bli en god Mana? Fort Hand i Hand til Altaret.

Ulrika. Ja, Bror' Herman har Rätt.

Geh. Råd. Blott det närvarande Ögonblicket bestämmer Flickornas Bøjelser och Beslut.

slut. De välja Männer som Hufvudbonader, och ombyta dem nästan på lika Sätt. Nej, jag vill ej bereda mitt Barn en sådan Olycka. Derföre lemnade jag Häfvet och stora Verlden.

Tobias. Har du trott dig gömma henne för Kärleken, så är du bedragen; ty den Skalken träffar på henne, äfven med förbundna Ögon.

Ulrika. Utan mitt Råd ger ej Therese bortt sit Hjerta.

Tobias. Goda Syster! Råd i Kärlek hafva vanligtvis blott Titeln deraf.

Ulrika. Blott Öfversten ej snusade så fästligt; Fingrar och Näsa äro ju helt gula deraf.

Geh. Råd. Han är min gamla goda Vän,

Tobias. Flickorna nu för Tiden älska just intet det som är gammalt, ej en gång gammalt Vin.

Geh. Råd. Vi äro upfostrade tilsammans, hafva varit Pager och gått i Tjenst på en gång. Jag var en fattig Djefvul; han har ofta hulpit mig i Nöden.

Tobias. Så gift dig sjelf med honom.

Geh. Råd. Hela hans Förmögenhet har gått åt i Tjensten.

Tobias. Det är ingen Recommendation hos Fadren.

Geh. Råd. Han är en rask Enkling.

Tobias. Det är ingen Recommendation hos Flickan.

Geh. Råd. Jag har honom at tacka för det jag nu är en förmögen Mann; ty en Händelse ville — men det är för vidlöftigt. Korrt, han är i Behof, och jag vill dela med mig at honom.

Tobias. Om du gifver honom Therese, så får han Broerslotten.

Geh. Råd. Hennes Hjerta är fritt, och hon lyder mig gånna.

Tobias. Åh ja, om du blott fordrar Lydnad —

Geh. Råd. Om Ni visste hur detta Hoppet lifvar mig, så förstörde Ni ej mitt glada Lynne med Miner och Ryckningar på Axlarna.

Tobias. Himlen bevare oss! Jag anser en glad Menniska för en Klenod, som glindrar i Solen, och aktar mig noga at derpå kasta min Skugga.

Geh. Råd. Tag emot honom vänligt.

Tobias.

Tobias. Är han munter til Sinnes, så är han ganska välkommen.

Geh. Råd. Låt ingen ting fela honom.

Ulrika. Hans Rum äro redan tilreds; han skall ej finna en smula Damm der en gång.

Geh. Råd. Et godt Glas Vin —

Tobias. Vin fröjdar Menniskans Hjerta.

Geh. Råd. Några utvalda Rätter —

Ulrika. Derom drar jag Försorg.

Geh. Råd. Hvad tycker du, min Syster? De der Rapphönsen jag sköt i går —

Ulrika (*något förlågen*) Rapphönsen —

Geh. Råd. Du kan tillaga dem så väl.

Ulrika. Aek Bror! det gör mig ondt; Rapphönsen kan du ej få.

Geh. Råd. Hyarför inte?

Ulrika. Kattorna ha ätit up dem.

Geh. Råd. Der ha vi det! Man kan ej få behålla något för sig sjelf! Ingen Eftersyn! Kattorna regera hela Huset!

Ulrika. Skafferiet blef lemnadt olåst blott et Ögonblick —

Geh. Råd. Der har jag sprungit omkring
en

en half Dag, har pustat och svettats, har åndteligen skjutit en Stek — åt hvem? åt Kattorna.

Ulrika. De illistiga Djuren slinka omkring öfver allt —

Geh. Råd. Och Fröken — min Syster slinker ingenstades omkring. Bara hon får Kaffe och Lin, så frågar hon Fan efter sin gamla Bror.

Ulrika. Det var hårdt! —

Tobias. Men Bror! —

Geh. Råd. Men min Herr Bror! Har du ej också Lust at fröjda dig deröfver, at Kattorna ätit up mina Rapphöns?

Tobias. Åtmindstone —

Ulrika. Den stackars Lisa har dervid ätit mera än du.

Geh. Råd. Lisa? Hvad har håndt henne?

Ulrika. Hon ville springa efter Katten, föll Trappan utföre och bröt sig i Höften.

Geh. Råd. Sapperment! Och det talar man ej om straxt — Walter! Walter! Mitt Hus-Apothek! (*han springer ut*)

Tobias

Tobias (*leende*) Och Rapphönsen äro glömda.

Ulrika. Katten och jag hafva fått Förlåtelse.

Tobias. Kan han hjälpa Lisa, så får han sitt goda Lynne åter.

Ulrika. För huru länge? — Ack Bror! Man kunde stundom — Gud förlåte mig! — önska at man vore sjuk; ty de Sjuka taga sig bäst ut med honom. (*hon går ut*)

Tobias. Förmodligen efter han sjelf är en sjuk Stackare. Derföre bör man hafva Tålmod med honom. Och hvarföre icke? Vi kunde gå undan för hans onda Lynne; men han sjelf måste beständigt dras dermed. — Lycka at Sjukdomen ej smittar. Det är likväl visst, at man borde utstryka Turkarna ur Litanien, och sätta Vresighet och elakt Lynne i deras Ställe.

ÅTTONDE SCENEN.

THERESE och TOBIAS.

Therese (*störtar in med Håftighet och Glädje*) Bästa Morbror! Han är kommen.

Tobias. Redan?

Therese.

Therese. Hans Ryttare. Förmodligen är Herrn sjelf ej långt borta.

Tobias. Han håller på at klåda på sig Stats-Uniformen.

Therese. Hvarföre det?

Tobias. Åh — en Mann vid hans Ålder gör allt, för at kunna behaga.

Therese. Ack! han behöfver vist ingen lånad Prydnad,

Tobias (*förundrad*) Så? — verkligen?
— Jag hade knappast trott, at en Mann, som varit Page på samma Tid som din Far, kunde göra så hastiga Eröfringar. Nå, det fågnar mig.

Therese (*förundrad*) Jag förstår Er intet.

Tobias. Kanske du förstår dig ej sjelf?

Therese. Ni afhör min Berättelse så kallt, När Ni fordom hörde något berättas om Er Fosterson, så —

Tobias. Om min Fosterson? Talar du om honom?

Therese. Om hvilken annars?

Tobias (*springer up*) Hvar är han? Hvar är han?

NIONDE SCENEN.

FABIAN. DE FÖRRA.

Fabian (*stiger militäriskt in, och rättar sig vid Dörren*)

Tobias (*med utmärkt Glädje*) Fabian!
Välkommen Kamrat! Kom närmare.

Fabian (*marocherar några Stig*)

Tobias. Hvad har du för godt at säga?

Fabian. Underdänig Rapport från Herr
Löjtnanten.

Therese. Mår han väl?

Fabian. Gud ske Läf! Hälsan har ännu
ej blifvit attackerad.

Tobias. Hvar är han?

Fabian. Under Marsche.

Therese. Hitåt?

Fabian. Ja. Squadron har i Dag Raste-
dag i Ebersdorf, en Mil härifrån. Om han får
så mycken Ledighet, så rider han hit på et par
Timmur i Estermiddag.

Therese (*vill gifva honom Pengar*) Se där
Fabian! drick min Skål.

Fabian (*orörlig*) Rättnu, Nådiga Frö-
ken! Derute.

Tobias.

Tobias. Tag du, vi äro ej på Paradiset
nu mera. (*sätter sig*)

Fabian (*tar emot och gömmer dem med
Skyndsamhet*)

Tobias. Hvarföre har din Herre ej skrif-
vit på så länge?

Fabian. Vi hafve nyttjat Papperet til
Patroner.

Tobias. Har Ni varit ofta i Elden?

Fabian. Nästan hvar Dag.

Therese. Har din Herre aldrig blifvit
sårad?

Fabian. Undantagandes et par Hugg

Therese (*ängslig*) Hugg?

Fabian. Och en Contusion

Therese. Ack min God!

Fabian (*småleende*) Bagatell. Et Batteri
ha vi stormat.

Tobias (*springer up*) Et Batteri?

Fabian. Då var det hett om Öronen.

Tobias (*ganska listigt*) Låt oss höra,

Fabian. Det var vid — vid —

Tobias. Lika mycket.

Fabian. Fiendens Kartascher hade redan
tagit

tagit bortt en Bataillon Infanterie, så at blott här och der några Mann voro kvar, lika som et Dussin Sådesax efter en Hagelskur.

Tobias (*otålig*) Låt bli dina Liknelser, Nå vidare. Förmodligen fick Cavalleriet Ordres?

Fabian. Vi ryckte fram.

Therese. Och din Herre?

Fabian. Var midt ibland oss. När vi kunde vara ungefär et par hundra Steg derifrån, puff en Kula →

Therese. O Gud!

Fabian. Vår Ryttnästare stupade.

Therese. Och din Herre?

Fabian. Sprang raskt af Håsten.

Tobias (*med ökad Ljflighet*) Sitten af! Eller hur?

Fabian. Vips voro vi alla af Håstarna. Vårjan ut! Slut Lederna!

Tobias (*närmar sig intil Fabian*) Vidare! Vidare!

Fabian. Framåt Marsche! (*han marscherar några Steg, och Tobias åfvoen*)

Therese. Jag ryser →

Fabian. Det gjorde ej min Herre; han upmuntrade oss alla.

Tobias. Välan Fabian! Nu måtte vi redan stå under Kanonerna.

Fabian. Alldeles; men där är en förbannad Låpgraf, som än uppehåller oss.

Tobias. Vi måste fram.

Fabian. Sabeln i Munn —

Tobias. Karbinen uplyftad —

Fabian. Nu vada vi —

Tobias. Nu klåttre vi up —

Fabian. Nu äro vi uppe.

Tobias. Victoria!

Therese. Och din Herre?

Fabian. Min Herre fick en Stjerna i Knapphålet, och jag denna Medaille.

Tobias. En Stjerna? Tappra Gosse! Hur många Fröjder han redan har gjort mig! — Gå, rid, trafva, gallopera! Han skall komma! Jag vill se honom! Jag vill fröjda mig! Säg honom at jag är plågad af Gikt, men at jag frågar Fan derefter; utan at jag, alla Läkare til Förtret, är beständigt glad. (*han springer fort*)

Therese. Hälsa honom ock ifrån mig, at — (*hon kan ej uttrycka sig*)

Fabian. Hvad skall jag säga, Nädig Fröken?

Therese.

Therese (*förlågen*) Hvad du vill.

Fabian (*skämtande*) At Ni begår veta, om han också är blesserad?

Therese (*ångsligt*) Jag vill inte hoppas —

Fabian. Han har fått en svår Blessure.

Therese. Hvar? Hvar?

Fabian, (*slår sig på Hjertat med en hastig Rörelse, och faller Handen lika skyndsamt, gör höger omvändning Er. och marscherar ut*)

Therese (*fåster Ögonen på Golfvet, rodnar halfleende. Efter en Pause lägger hon Handen på Hjertat, ser åt Himlen, knäpper ihop sina Händer med Känsla. Sen låter hon Händerna falla, och skakar sorgligt på Hufvudet.*)

TIONDE SCENEN.

TOBIAS och THERESE.

Tobias. Älskade Therese —

Therese (*spritter til*)

Tobias. Nå, hvarföre förskräcks du?

Therese. Jag — Jag vet inte — Jag tror jag förskräckes för mig sjelf.

Tobias. Jag tänkte göra dig en Fråga. Känner du Löjtnant Wayse?

Therese. Ni skämtar, Skulle jag ei känna Er Fosterson?

Tobias. Riktigt Therese lilla! han är ej min Son, han är blott, min Fosterson.

Therese. Gör han er ej så mycken Glädje, som et egit Barn?

Tobias. Visserligen, men derom är icke Fråga. Vet du väl huru jag lärde at känna denna unga Gossen?

Therese. Ni har berättat det mer än en gång.

Tobias. Du tyckes likväl hafva glömt det. Vi voro i Affairen vid —

Therese. Man plundrade en By

Tobias. Han var då Korpral —

Therese. Och trängde med några Grenadierer in i et brinnande Hus.

Tobias. Jag tänkte: Skada at en så hyggelig Pojke skall lägga sig på Plundring —

Therese. Men han förde et Barn ur Lågorna —

Tobias. Bravo Kamrat! ropade jag til honom, är detta ditt Byte?

Therese. Han gaf det tillbaka til dess Mor, och sin Penningpung derjämte.

Tobias.

Tobias. Efter Affairen uppsökte jag honom —

Therese. Han höll sig undan.

Tobias. Jag fann honom likväl. Hvem är du, gode Yngling?

Therese. En Fader- och Moderlös.

Tobias. Hur heter du?

Therese. Wayse.

Tobias. Har du för Öfrigt intet Namn?

Therese. Intet.

Tobias. Märk Therese, han hade intet annat Namn.

Therese. Hvad betyder det?

Tobias. Mycket, ganska mycket. Det gifves Gudnäs! så många Saker i Verlden, hvar öfver jag ej kan fröjda mig, och dit hör också Namn. Men vi hafve nu kommit så långt.

Therese. Och betyda ingen Ting.

Tobias. Och förmå ganska mycket.

Therese. Om detta vore Ert Alfvar, så hade ni ej så faderligen dragit Försorg om honom.

Tobias. Det gjorde jag, efter han glädde mig. Mig är det ej förbudit. Förstår du mig

Therese lilla? Jag kan fröjda mig åt en Menniska utan Namn; Du intet.

Therese. Hvarföre icke?

Tobias. Emedan jag håller före, at det skulle göra din Far liten Glädje.

Therese. Min Far är en god, förnuftig Mann.

Tobias. Mit Baro! det är så med Förnuftet som med Hälstan: Det ges ingen fullkomligt frisk Menniska i Verlden; det mindsta fel, et År kan anses som en Bristfällighet. Du förstår mig — och jag — jag har också förstätt dig. At du så hastigt störtade in, för at berättat mig Fabians ankomst — at du gaf honom en Ducat — Jag såg det noga — tryckte en Ducat i Handen på honom — at du med så mycken Värma underrättade dig om hans Hälssa — at du bleknade vid Batterits Bestormande — Se på mig.

Therese. (*Ser på honom med Förläggnet*)

Tobias. Ja, ja, jag har förstätt dig.

Therese (*fattar hans Hand*) Bästa Farbror! Ni, som betraktar allt Ting på den löjliga Sidan, hvarföre på en gång så allvarsam?

Tobias.

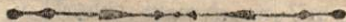
Tobias. Det är svårt nog. Men din Far har Afsigter. Jag ålskar dig, och vill förekomma Olycka, innan det är för sent. Eller — (*Hon betraktar honom upmärksamt*) är det redan för sent? — Du svarar ej?

Therese (*förlågen, trycken hans Hand til sit Hjerta, sedan til sina Läppar, och i lar borrt.*)

ELFTE SCENEN.

TOBIAS *Ensam.*

(*Han runkar på Hufvudet*) Hm! Deröfver kan jag ej fägna mig — Adelsman — Ofrålse — Om det då skall vara en Gräns mellan båge, hvarföre är den ej bredare? — Hvarföre kan man se ifrån den ena Stranden öfver til den andra och fatta Tycke för hvarannan? — Deri har antingen Naturen begått en Dumhet, eller också — Menniskan. (*Han går*)

ANDRA

ANDRA AKTEN.

FÖRSTA SCENEN.

GEHEIME-RÅDET och TOBIAS.

Tobias (*står och ser ut genom Fönstret.*)

Geh. Råd. (*går förtretad fram och tillbaka*) Förbannadt Rågn!

Tobias. Skön, fruktsam Väderlek.

Geh. Råd. Jag går så sällan ut —

Tobias. Deri gör du rätt illa.

Geh. Råd. Och just i *Dez*, då jag vill ut och taga emot min gamla Vän, har redan Hatt och Käpp i Hand —

Tobias. Så kommer et härligt Rågn.

Geh. Råd. Du fröjdar dig åt allt Ting.

Tobias. Alldeles! Tänk bara hur dina Åkrar och mina Blommor skola upfriskas.

Geh. Råd. Och Ekarna i Parken söndersplittras.

Tobias. Huru snart är det ej öfver, och lemnar blott Spor af Välsignelser efter sig.

Geh. Råd.

Geh. Råd. Ja som här om Dagen, då fem Får blefvo ihjälslagna af Haglet.

Tobias. Hvilken Njutning! at då Rågnet är förbi, få komma ut i friska Luften, och liksom å nyo få insupa Anda och Lif.

Geh. Råd. Det kan man just kalla at hämta all sin Glädje ifrån Luften.

Tobias. Ser du Bror! der borrtta är Himlen åter igen blå.

Geh. Råd. Och din Inbillning rosenröd.

Tobias. Så mycket bättre! En rosenröd Inbillning är hälsostammare än Guld-Tinktur.

Geh. Råd. Den sednare kan man köpa, men ej den förra.

Tobias. Köpa den kan man väl inte; men man kan förvärfva den.

Geh. Råd. Den är en tillfällig Gåfva.

Tobias. Alldeles inte. Om Plutark har Rätt deri, at Dygden blott är en Vana, hvarföre inte också den Konsten at i Inbillningen njuta Glädjen?

Geh. Råd. Jag vet väl at en Mann skrivit en tjock Quart: om Konsten at ständigt va-

ra glad; men jag har aldrig hört om nånsin någon fattig Djefvul derigenom blifvit muntrare.

Tobias. Af Böcker lär man sig det vist inte.

Geh. Råd. Hur då?

Tobias. Et gladt *Eftergifvande*, et *Nedlåtande* om du så behagar kalla det, til små, barnsliga Förnöjelser; intet spänna sina *Fördringar af Menniskor* för högt utan de *högsta af Naturen*; — en Blick på nästa År, ofta blott på nästa *Timma*, om den närvarande är mindre behaglig; — et visst, *hushållsaktigt Slöseri* derigenom at man i *Dag* sparar sig et litet *Nöje*, för at deraf kunna ha roligt i *Morgon*; — Et klokt *Val* af sådana *Njutningar*, som ej göra för stark *Skakning*, och således intet matta; — Ack, Bror Herman! Menniskan är rik, bara hon ej på samma *Sätt* som *Barn*, ger ifrån sig sina *Kostbarheter* för lysande *Leksaker*.

Geh. Råd. Jag är således et *Barn*? Du menar det?

Tobias. Jag menar at jag är en *Tok*, som står här och predikar, under det at den *upfriskade Naturen* kallar mig til *Glädje*. *Ovärdet*

dret är förbi, det rågnar blott helt sakta; jag måste skynda at flytta ut mina Pomerants-Träd. (går)

ANDRA SCENEN.

GEHEIME-RÅDET (*ensam.*)

Goda Bror! — Ja, om Menniskan kunde följa det hon erkännt för Santt och Godt — så skulle Philosopherna vara Halfgudar — men det äro de Gunås inte! — Med alla sina Moralska Principer göra de Snedsprång likså snart som vi andra fattiga Syndare. — *Kroppen* — och dess Regent *Magen* — O! man gör ganska Rätt deruti at man målar Ånglarna som vingade Hufvuden. Gif dem Magar, och snällt skulle Vingarna sänka sig.

TREDJE SCENEN.

ÖFVERSTE von HAMMER. GEH. RÅD.

Öfversten. (*klädd utan Smak, starkt pudrad, Hatten under Armen, et korrt Rör i Handen*) Här är jag, min Herr Bror!

Geh. Råd. Hjertans välkommen! (*omfamnar honom*)

Öfver-

Öfversten (*förnyar Omfamningen, men söker at skona sin Frisure*) Du ser at jag, min Brud til Åra, har uppsat mig, som om jag ginge til en Vaktparad.

Geh. Råd. Du kommer således verkligen för at bli min Måg.

Öfversten. På min Åra! — Med Tiden blir man gammal — man har ej några Barn —

Geh. Råd. Ännu ingen Underrättelse om din förlupna Son?

Öfversten. Har jag ej nåmt det?

Geh. Råd. Nej.

Öfversten. Jag har glömt det. Et halft År sen han rest, skref han mig til et rörande Åfskedsbref, och störtade sig i Donau.

Geh. Råd. Död?

Öfversten. Ja, och så godt var det. Den Pojken var en Romanhjelte, och det har aldrig blifvit Folk af honom. — Efter jag nu är ensam och behöfver Omvårdnad, har jag, på Fädernas Sätt, beslutit at ta mig en ung Hustru.

Geh. Råd. Men min Therese är ännu bara Barnet,

Öfver-

Öfversten. Så mycket bättre! Barn äro så lätta at böja, som Grässtrån.

Geh. Råd. Hon är likväl flink och rask,

Öfversten (*ställer sig i Positur*) Hvad är jag då?

Geh. Råd. (*leende*) Du Herr Bror? — dansade rätt anseeligt på hennes Mors Bröllop.

Öfversten. För en Pålska säger jag intet än nej.

Geh. Råd. Lika mycket. De skickligaste Dansemier äro ofta de sänsta Männer.

Öfversten. Rätt så, Herr Eror! våra Förfäder dansade mindre och dracko mer. Nu för Tiden är det tvärt om; det kommer af Låsning.

Geh. Råd. Det finnes ej mer några Sällskaper utan Qvinfolk.

Öfversten. Til och med börja de tränga sig in i våra Klubbar.

Geh. Råd. Barnsöl och Hemkommor, samt då och då en Kaffe-Visit — det var våra forna Fruars hela Omgång.

Öfversten. Dans viste man ej af oftare än vid Bröllop.

Geh. Råd,

Geh. Råd. Så snart Buteljerna framsat-
tes —

Öfversten. Åh, då fingo de gå sin väg.

Geh. Råd. När Farfar började dricka —

Öfversten. Smågo vi oss ner i Trädgår-
den —

Geh. Råd. *(som genom Åtanken på sina
Barnår blir mer och mer liflig)* Klättrade up i
det stora Kårsbärstrådet —

Öfversten. Och suto der til dess Hof-
mästaren ropade —

Geh. Råd. Herman! Leopold!

Öfversten. Hvar håller ni Hus?

Geh. Råd. Vi tego som Muren —

Öfversten. Men den elaka Trädgårds-
mästarn gaf honom en Vink —

Geh. Råd. Der stod han och hotade —

Öfversten. Och vi capitulerade angåen-
de Straffet.

Geh. Råd. "Hvem steg först up?" brum-
made han —

Öfversten. Men ingen förrådde den
andra.

Geh. Råd. Ville han ha ner oss til Cor-
nelius Nepos —

Öfver-

Öfversten. Så måste han ge goda Ord —

Geh. Råd. Eljest suto vi qvar.

Öfversten. Derföre lit han oss ock svettas vid de tråkiga Böckerna —

Geh. Råd. Tills Kläckan slog sex.

Öfversten. Då sågo vi på hvarannan och smålogo.

Geh. Råd. Påminner du dig ännu Kläckans Ljud.

Öfversten. Om jag kunde måla, så skulle jag just kunna afmåla det.

Geh. Råd. Up ifrån Stolen.

Öfversten. Boken under Bordet.

Geh. Råd. Hals öfver Hufvud utför Trappan.

Öfversten. Arm i Arm ut på Ången —

Geh. Råd. För at kasta Bäll —

Öfversten. Se huru han studsar!

(De bägge Gubbarne komma ej ihog annat, än at de kasta Bäll)

Geh. Råd. Jag slog honom så högt som Slottstaket.

Öfversten. Jag tar ändå Lyran när han kommer ner.

Geh. Råd.

Geh. Råd. Jag slår honom på Sidan, at han ej far öfver Planket.

Öfversten. Jag slår honom mot Muren, at han studsar tillbaka.

Geh. Råd. Akta bara min Mors Fönster!

Öfversten (*efter et dugtigt Slag*) Högt öfver Gafveln!

Geh. Råd. (*gör et likadant*) Högt up at Tornet!

Öfversten. Ånda högt up til Flaggan!

Geh. Råd. Der ligger han i Takrännan.

Tobias (*som under Leken kommit in, och med Förundran sett derpå, utbrister i et Stor-skratt.*)

(*De andra bli bryddde och skämmas.*)

Tobias. Låt inte mig störa er. Motions är god. (*går*)

Öfversten. Herr Bror! Vi hafve lekt som Barn.

Geh. Råd. Vill såga ingen Ting. Barnlek är en verklig Medicin för Gubben. Jag har dervid blifvit ung på nytt. En gammal Vän, som upgräfvat sådana Påminnelser utur det nedsunkna Herculanium af våra fordnä Ung-

domsnöjen, föryngrar mera än Semmlers gyllene Luftsalt.

Öfversten. Semmler och Hercules! Hur komma de tilsammans?

Geh. Råd. Derföre skall du ock gifta dig med min Dötter.

Öfversten. Ju förr, ju håldre.

Geh. Råd. Hålla mig Sällskap vid Kakelungen —

Öfversten. Det skall jag.

Geh. Råd. Påminna mig hvarje barnslig Motvillighet, hvart enda Skålmstycke —

Öfversten. Ämne för mängen Tustig Afton.

Geh. Råd. Dränka hvar och en Ålderdomens Vresighet i Bågaren af våra Ungdomsfröjder.

Öfversten. Vål ann, Herr Bror! Har snart få vi Bröllop?

Geh. Råd. Du har ju ej ännu en gång sett Bruden.

Öfversten. Jo visst har jag sett henne, hon fick just då de första Tänderna.

Geh. Råd. Sen den Tiden är hon mycket förändrad.

Öfver.

Öfversten. Då slog hon mig, om jag kom henne för nära.

Geh. Råd. Nu är hon en god, förnuftig Flicka.

Öfversten. Förnuftig? Bara intet för mycket?

Geh. Råd. Hvad menar du med det?

Öfversten. Läser hon också?

Geh. Råd. Åh ja.

Öfversten. Hvad läser hon?

Geh. Råd. Hvad som hålst.

Öfversten. Skada! En Flicka bör ej läsa hvad som hålst. En Bibel, En Kokbok, En Kalender, och på sin höjd Millers moraliska Betraktelser är allt hvad jag hådanefter kan tillåta henne.

Geh. Råd. Hvarföre det?

Öfversten. Herr Broder! Boskapssjukan är svår, men Läsning är ändå svårare. Då Ridarne ännu inte kunde läsa, då de målade et X i Stället för sit Namn, drogo ut Varjan, och förseglade Dokumenterna med Knappen af Fästet — då var det goda Tider.

Geh. Råd. Hm! som man tar det.

Öfversten. Genom Låsning förlorade jag min salig Hustru; genom Låsning ligger min Son i Donau.

Geh. Råd. Den har ock sin goda Sida.

Öfversten. De *toma* Sidorna, som finnas i Början och Slutet af Böckerna, de äro *goda* Sidor. Til och med för Bonden skrives nu för Tiden hur han skall bära sig åt, när han lider af Nöd eller Sjukdom. Det är ganska illa! När Bonden är i Nöd, så må han *bedja*, men ej *läsa*.

Geh. Råd. Min Therese är ej någon Bondflicka.

Öfversten. Så må hon då på förnämt Vis lägga Händerna i Kors; jag vill håldre finna en Amant hos henne, än en Bok.

Geh. Råd. Se! der kommer hon med en Bok i Hand.

Öfversten. O ve! (*han drar fram et par Handskar ur Fiekan*)

FJÅRDE SCENEN.

THERESE. DE FÖRRA.

Geh. Råd. Komm närmare, Therese! Jag får

får presentera för dig Öfverste Hammer, och önskar at han må behaga dig.

Therese. En Fars Vån har Rättighet til en Dotters Högaktning.

Öfversten (*ställer sig i Positur*) Ålskärda Fröken! Jag önskar få blifva hennes Riddare.

Therese. Så snart min Far anställer et Tornerspel, vill jag klåda den tappra Riddaren i mina Fårjor.

Öfversten. Jag kastar min Handske på Jorden, och påstår emot hvarjom och enom, at Therese von Adelsköld är den skönaste och dygdigaste Fröken i hela Landet.

Therese. Jag vill tänka på det Pris, som jag blir min Riddare skyldig.

Geh. Råd. Derpå har han sjelf redan tänkt.

Öfversten. Sedan de sköna Tiderna numera äro förbi, då man sin Dame til åra, tumlade en Håst och bröt en Lants, så är det passande at genom andra viktiga Prof på Kärlek och Dyrkan förtjena detta Pris. Det vare mig derföre tillåtet — (*han närmar sig til henne*

med sirliga Komplimenter, tar ganska häftigt Boken ifrån henne, och kastar den förnöjd ut genom Fönstret.)

Therese (*förtretad*) Herr Öfverste! Hvad gör ni?

Öfversten. Jag öfvervinner er farliga ste Fiende.

Geb. Råd. Herr Bror! är du tokig?

Öfversten. Alldeles inte.

Therese. En helt ny Bok —

Öfversten. Et nytt Förderf.

Therese. Ännu oläst —

Öfversten. Så mycket bättre!

Therese (*til sin Far*) Det var Schillers Xenien, som jag just i morgons fick ifrån Staden —

Öfversten. Hon ligger i Slottsgrafven.

Therese (*ser ut genom Fönstret*) Sannerligen, Papa! ligga icke Schillers Xenien midt i Smutsen.

Öfversten. Dit höra de ock.

Therese (*otåligt*) Jag vet ej, min Herr, hvad det skall betyda —

Öfversten. Et välmenande Bevis —

Therese.

Therese. Vördnad för min Far afhåller mig —

Geh. Råd. (*lcende*) Var obekymrad, mit Barn! hans Afsigt är god. Han tror at Läsning förderfvar Fruntimren; och efter han utvalt dig til sin Fru —

Therese (*förstenad*) Mig?

Öfversten. Ja, henne, min vackra Fröken.

Therese. Förlåt, Herr Öfverste! en Ålskare, som börjar med at kasta mina Böcker ut genom Fönstret —

Öfversten. Är just en Adelsman af gammalt Skrot och Korn.

Geh. Råd. Nå, nå, Herr Bror, det var något för mycket raskt. Sådant der tillåter man sig ej gärna för Bröllopet.

Öfversten. Jag handlar öppet på Förfädrens Vis.

Therese. Ert Skämt oroar mig, min goda Far.

Geh. Råd. Flicka, det gäller din Lycka, och derföre skämtar jag ej.

Therese. Hvad? Ni vill verkligen —

Geh. Råd. Upoffra?

Öfversten. Romanspråk.

Geh. Råd. Therese! jag var så nöjd, så innerligt glad, emedan jag väntade Lydnad af dig.

Therese. Blott Lydnad?

Geh. Råd. Jag trodde det skulle vara så lätt för dig, at med et *fritt* Hjerta köpa din Fars Lugn.

Therese (*suckande*). Och mitt Lugn? —

Öfversten. Var obekymrad, min Fröken! Ett Lugn skall hos mig ingalunda störas; nej, på min Åra! Ni skall sofva til Middagen, och spatsera til Qvällen; men intet läsa.

Therese. Herr Öfverste! Ni älskar Föräldernas Plågseder?

Öfversten. Visserligen.

Therese. Således äfven Öppenhet?

Öfversten. Det är min Favorit-Dygd.

Therese. Så får jag bekänna för Er, at jag alldeles inte duger til en Forntidens Riddares ärbara Husfru.

Öfversten. För mycken Beskedlighet?

Therese. Jag kan hvarken spinna eller väfva, hvarken koka eller baka —

Öfversten. Skall ursäktas.

Therese. Jag kan blott läsa och skriva.

Öfversten. Bägge Delarna äro öfverflödiga.

Therese. Jag kan hvarken tilreda Droppar eller Särvalvor.

Öfversten. Det behöfves ej heller nu för Tiden. Hamburger Tidningen lemnar så många Arcana.

Therese. I Stället för et Hus-Apothek äger jag et vackert Bibliothek.

Öfversten. Det kommer i Slottsgrafven.

Therese. Jag kastar mig dit efter.

Öfversten. Just som min Pojke. Det kommer af Läsning.

Geh. Råd. Taga Komplimenterna så snart Slut.

Therese. Ack min Far!

Geh. Råd. (hårdt) Gå up på din Kammaro.

Therese. Förskjut mig inte!

Geh. Råd.

Geh. Råd. (*mildare*) Är du öfvertygad om at jag älskar dig?

Therese, Huru skulle jag kunna tvifla derpå.

Geh. Råd. Menar du at jag vill din Olycka?

Therese Visst intet,

Geh. Råd. Är ditt Hjerta fritt?

Therese. . . . Ja.

Geh. Råd. Så tvingar jag dig ju inte. Du förenas med en stadig, solid Mann. Han kan väl inte courtisera, men han skall bli din Vän; och det är långt bättre.

Therese. Vid hans Är behöfver man blott Vänskapen, men vid mina —

Geh. Råd. Du skall glädja din gamla Far. Du skall ydergålla honom, för det han ej gaf dig någon Styfmor. Behöfver jag väl säga mer?

Therese (*vrider sina Händer af Ångslan*)

Geh. Råd. Är detta ditt Svar?

Therese (*knäpper ihop Händerna med en bedjande Åtbörd.*)

Geh. Råd. Gå från mina Ögon! Jag kan ej

ej tåla sådana Manerer. Et Barn, som vrider Händerna, när det skall göra sin Far lycklig, har hvarken Känsla för Kärlek eller Pligt. Gå på din Kammare och bläddra i dina Romaner; och om du finner någon, som predikar Olydnad, så kasta den i Smutsen til Schillers Xenien.

Therese (*går bortt gråtande.*)

FEMTE SCENEN.

GEHEIME-RÅDET. ÖFVERSTEN.

Geh. Råd. (*märquerar Ledsnad och Förargelse.*)

Öfversten. Var obekymrad, Herr! Bror! Barnslig Blygsambhet, intet annat. Det ger sig nog.

Geh. Råd. Och hennes Vedervilja?

Öfversten. Den ger sig.

Geh. Råd. Hennes Tårar?

Öfversten. Torrkas bortt.

Geh. Råd. Hennes Suckar?

Öfversten. Uphöra nog.

Geh. Råd. Jag kan bli rasande! Denna Plan har jag så längesedan uttänkt, och ansett den med samma Ögon som en Trädgårdsmästare de
Träd,

Tråd, af hvilka han på sin Ålderdom väntar Skugga.

Öfversten. Du hade ej bort gifva henne Böcker. Det kommer allt af Läsning.

Geh. Råd. Åh hvarföre inte? (*förargad*)

Öfversten. Ty hvarföre läser man *andras* Tankar? om ej för at glömma sina *egna*?

Geh. Råd. Om ens egna Tankar äro dumma, så gör man ganska vål deruti.

Öfversten. Läsning är —

Geh. Råd. Et angenämt Tidsfördrif.

Öfversten. Tiden är dyrbar, och en gång skall man göra Räkenskap derför; men Läsning är —

Geh. Råd. Bättre än at röka Tobak.

Öfversten. Förlåt mig, Herr Bror! Vid Tobakspipan kan man göra många vackra Betraktelser. En Tobaksrök — Sic transit Gloria Mundi. Men Läsning är —

Geh. Råd. Jag ber dig för Guds Skuld, Herr Bror! hör up! du ser jag brinner, och du gjuter Olja på Elden,

Öfver,

Öfversten. Så låt oss dissipera oss. Vi skole gå i Stallet. Har du sköna Hästar?

Geh. Råd. Nej.

Öfversten. Har du Hundar?

Geh. Råd. Nej.

Öfversten. Piphufvuden?

Geh. Råd. Nej.

Öfversten. Nå hvad har du då?

Geh. Råd. Jag har en Dotter, som gör mig Hufvudet varmt.

Öfversten. Skaffa dig Piphufvuden. Et varmt *Hufvud* afkyles förträffligt af et varmt *Piphufvud*.

Geh. Råd. (*spesfullt*) Verkligen?

Öfversten. Jag får mina ifrån Polen, och kan lemna dig de bästa Adresser.

Geh. Råd. (*med dold Vrede*) Det är ju härligt.

Öfversten. Utom det, Herr Bröder! blir du bedragen; ty det gifves samvetslösa Människor, som göra oäkta Hufvuden, koka dem i Linolja och Sinner —

Geh. Råd. (*fattar honom hårdt i armen*)

Kömm, kömm, Herr Bror! jag skall föra dig.

Öfver.

Öfversten. Hvert?

Geh. Råd. Hvert du vill.

Öfversten. Hästar har du inte; Hundar ej heller; du har kanske en Gevår-Kammare?

Geh. Råd. Ja, det har jag.

Öfversten. Skönt, skönt, då skall du beundra mina Kundskaper —

Geh. Råd. Du finner den kan hånda i Oordning —

Öfversten. I Oordning? aj, aj! det kommer af Låsning.

Geh. Råd. Ändå en gång? (*storskrattar af Illska*) Jag har nyss skjutit ihjäl en galen Hund; menar du at han äfven blifvit galen af Låsning?

Öfversten. Vål möjligt. Den som läser mycket, vårdslösar sina Hundar, och då må vål de arma Djuren slutligen bli galna.

Geh. Råd. Gå för Fan! (*springer ut*)

Öfversten. Fan finns i Bibliotheker, men ej i Gevår-Kammare. (*går efter honom*)

SJETTE SCENEN.

TOBIAS. Några BETJENTER, som bära
Blomsterkrukor, följa honom,

Tobias. Bär hit Krukorna under detta
Fönstret, ty det har Aftonsolen. (*Betjenterna
sätta ner Krukorna och gå*)

Tobias (*sysselsatt med Blommorna*) Ver-
keligen må icke Blommorna bättre här i Ver-
lden än Menniskorna. Hvem bär väl en Men-
niska i Aftonsolen, då hon ej mera kan gå dit
sjelf? — En god Blomma blir ansad och skött;
en god Menniska blir det sällan; — och huru
ofta blir ej en hårlig Menniskoplanta undan-
röjd, för det hon står et förnämt Ogräs i Vä-
gen. — Komm hit, du täcka Hyacinth. — så
— Öpna din Blomma. — Du har nästan blom-
mat ut — min Afbild — de första Blommorna
äro redan visnade — men, gode Gud! Du gaf
mig ju också litet Sol vid min Lefnads Afton!

SJUNDE SCENEN.

THERESE och TOBIAS.

Therese (*ser sig bekymrad omkring, sen
springer hon hastigt fram*) Ack bästa Farbror!

Tobias.

Tobias. Hvad felas dig? Du vet at O!
Och Ack! för mig ej äro välkomna.

Therese. Jag måste sucka, ty min Far
vill at jag skall sucka hela min Lefnad.

Tobias. Det vill han intet.

Therese. Jag skall gifta mig med den
gamla, fatala Öfversten.

Tobias. Hm! Då jag fastbinder denna
Liljan vid en torr Qvist, så får hon et Stöd.

Therese. Behöfver jag det, så länge min
Far lefver.

Tobias. Men din Far lefver ej i Evighet.

Therese. Är då Öfversten yngre än han?

Tobias (*förlågen*) Nej, det är han väl
inte.

Therese. Och kann jag älska honom?

Tobias (*höjer på Axlarna*) Det vet jag
inte.

Therese. Nej, jag kann inte älska ho-
nom! Tro mig, bästa Farbror! jag kann san-
nerligen inte älska honom.

Tobias. Så säg honom, det.

Therese. Jag har sagt honom det.

Tobias. Och han tror det intet?

Therese. Åtminstone rättar han sig ej derefter.

Tobias. Han tänker väl at en så ung Flicka ännu ej vet hvad Kärlek vill säga.

Therese. Atk, då bedrar han sig.

Tobias. Så? — det gör mig ondt.

Therese (omfamnar honom) Bästa Farbror! hjälp mig!

Tobias. Hvarmed?

Therese. Ni har länge sedan gissat —

Tobias. Hvad då?

Therese. Sköna mig för en Bekännelse —

Tobias. Är du litet kär i mig?

Therese. Ni gör narr af mig —

Tobias. Jag tackar för ditt Smicker.

Therese. Ni är så god —

Tobias. Vill du besticka mig

Therese. Ni ser så gärna lyckliga Menniskor —

Tobias. Intet på andras Bekostnad.

Therese. Mina Önskningar —

Tobias. Måste rätta sig efter din Pligt.

Therese. Jag trodde at alla mina Pligter stodo skrifna i mitt Hjerta.

Tobias.

Tobias. Jag hoppas det.

Therese. Hvarföre finner jag ej denna deribland?

Tobias. Förmodligen har Passionen bort-jagat den.

Therese. Hvad skall jag då göra?

Tobias. Öfvervinna Passionen.

Therese. Och om intet det går ann?

Tobias. Tåla, tiga, lyda.

Therese. I Dag är Ni så ovanligt alfvarsam.

Tobias. Hörer du också til det Folket, hvars Vänskap man förlorar, om man ej talar dem i lag?

Therese. Nej, min bästa Farbror! min andra Far! Jag vill råtta mig efter Er; men Ni måste umgås med mig, som med et Barn, för hvilket man linierar, at det må skrifva råta Rader.

Tobias (*klappar henne på Axeln*) Beskedliga Flicka! Ja, jag vill bli din Skrifmästare.

Therese. Ni önskar ju min Sällhet? Är det ej sannt?

Tobias. Alldeles.

Therese. Om det vore möjligt —

Tobias. Hvilket?

Therese. Ack! jag älskar honom af hela mitt Hjerta.

Tobias. Hvem då?

Therese. Och nu, då han fått en Orden, är han ju Adelsman, lika så väl som Sigfrid von Lindenberg?

Tobias. Blott han vore lika så rik som denne.

Therese. Det frågar min Far ej efter.

Tobias. Känner den unga Mannen ditt Tankesätt?

Therese. Åh ja.

Tobias. Har han vågat at göra dig Anbud?

Therese. Åh nej.

Tobias. Och ändå ären Ni öfverens?

Therese. Det sker, man vet ej huru.

Tobias. Åtnöjde han sig blott med Ögonspråket? eller -

Therese (*förlågen*) Jag har — gifvit honom en Ring.

Tobias. En Ring?

Therese. Til Souvenir.

Tobias. Och han?

Therese (*kastar en hastig Blick på sitt Liltfinger, på hvilket hon har en Hårring.*)

Tobias.

Tobias. Så, så, jag förstår Pantomimen.
Flicka! du har gjort en Dummhet.

Therese. Utaf allt mitt Hjerta?

Tobias. Så mycket värre! Och min Fosterson har gjort en Elakhet.

Therese. Ni gör honom Orätt. Han är den beskedligaste, den bästa Yngling.

Tobias. Men Ringen —

Therese. Han har hundra gånger sagt mig, at han ej hade något Hopp —

Tobias. Men Ringen —

Therese. Han har hundra gånger bedt mig skänka mitt Hjerta åt en värdigare.

Tobias. Hvarföre gör du då intet det?

Therese. Efter — efter jag ej funnit någon värdigare.

Tobias. Och emedan allt förmodligen icke var hans Alfvar. — Var förnuftig, skilljens åt. Sådana Blommor trifvas inte. Den faderliga Förbannelsens Frost —

Therese. (ryser) Derfor, skall Gud och mitt Hjerta bevara mig.

Tobias. Förlita dig på Gud, men ej på ditt Hjerta.

Therese. Kärleken förädlar. Jag kann up-offra min Sälthet för min Far, om så ändteli-gen skall vara.

Tobias. Tänkte inte Pojken så med, så var han ovärdig din Kärlek.

Therese. Tala ömt med honom.

Tobias. När har du hört mig tala annor-lunda? — Jag ville bara, — jag tycker ej om at han kommer hit. Ni bören ej se hvarandra.

Therese. Hur länge?

Tobias. De första tretti Åren råder jag ej dertil.

Therese. Ni skämtar. Hvem vet huru Tärningarne falla?

Tobias. Den som blickar emot sin Fram-tid på samma sätt som en som står vid et Spel-bord, och väntar på en blind Slump, är en Narr.

Therese. Blott jag finge lefva ogift! Ba-
ra jag sluppe at ge den gamla Öfversten min
Hand! Råda mig, bästa Farbror! bara jag slupe-
pe det!

Tobias. Ja, goda Flicka! hvad skall jag
råda dig? — Vänd dig directe til honom sjelf;
uptäck

uptäck för honom med Frimodighet ditt Hjer-
tas Belägenhet. Är han en ädel, känslofull
Mann, så skall han af sig sjelf afstå —

Therese. Ja det vill jag! Til äfventyrs
lyckas det mig at röra honom; at göra honom
til min Förespråkare.

Tobias. Hå, hå! Der svingar sig ditt
Hopp åter up i Skyarna; blott dess Vingar ej
åro af Vax. Var försiktig! Säg into allt på en
gång. Den som går långsamt sticker intet Tö-
ne i Fötterna. *(Han klappar henne på Kindbe-
net, hon kysser hans Hand, han går)*

Therese. En hjertans god Mann! —
Skada at han ej har ålskat! då viste han at en
Pil i Hjertat smärtar mer, än en Törntagga i
Foten.

ÅTTONDE SCENEN.

ÖFVERSTEN, THERESE.

Öfversten. På min Åra, min Fröken!
det är mig kärt at träffa henne; ty oss emellan
sagt, hennes Herr Fars Gevär-Kammare du-
ger inte.

Therese. Han är ej någon Kännare.

Öfversten. Inga andra än Fransöser, här och der en Mayländare, luttet Fabriksvaror. En enda Chronacker-Bössa af Johan Limmer, den är god, men förrostad.

Therese. Min Farbror var fördom —

Öfversten. Nej, då skulle Ni hos mig få se något annat — Jag har Bössor af Pickel, Miller, Stegelin —

Therese. Väger jag —

Öfversten. Jag har Salzburger-Gevär af Johan Stegreiter —

Therese. Bästa Herr Öfverste —

Öfversten. Jag har Villinger-Gevär af Melchior Wetschgen.

Therese. Jag förstår mig icke derpå.

Öfversten. Hvad? Ni är en liten arg Skålm; Ni har träffat mig, just som Ni hade skjutit med en Lobössa efter mig.

Therese. Alldeles emot min Vilja —

Öfversten. Nå, det gör ingen Ting. När en sådan Diana synes — (*undervisande*) Diana var Jagt-Gudinnan hos de blinda Hedningarna.

Therese.

Therese. Och hatade Kararna.

Öfversten. Ni skall nog komma så långt, med Guds Hjelp, som min högstsaliga Fru Moder, som skjöt sin Hare, så vål som någon, och när hon var ensam, så rökte hon äfven sin Pipa.

Therese. Vid Åminnelsen af denna förträffliga Mor besvär jag Er —

Öfversten. Hulda Fröken! Intet om Besvärjningar, det är Satans Verk.

Therese. I förlitande på Ert Ådelmod.

Öfversten. Ja, det låter jag gälla. Ådelmod är en ridderlig Dygd.

Therese. Ni har gjort mig den Åran —

Öfversten. Hørsamste Tjenare! Åran är min.

Therese. (*med Beskedtlighet*) Men ej Kärleken.

Öfversten. Så mycket bättre.

Therese. Huru, Herr Öfverste? —

Öfversten. Jag vet nog at nu på en Tid den fördömda Moden insmugit sig, at bli kåra i hvarandra för Bröllopet; men så bör det

ej vara; ty det är inte Öfverenstämmande med
Förfäders Seder.

Therese. Efter mitt Begrep —

Öfversten. Hon har sina Begrep af Läs-
ning. För trehundra År sedan läste man inte,
och förålskade sig inte.

Therese. Riddarsagorna påstå Motsatsen.

Öfversten. Jag ville at alla Sagskrif-
vare sutte under Ruinerna af mitt gamla Stam-
gods. En tuktig ock anständig Fröken i fem-
tonde Seculum såg sin Mann i Ansigtet först
tre Dagar efter Bröllopet.

Therese. Och om han misshagade Hen-
ne —

Öfversten. Så ålskade hon honom lik-
väl som sig bordes.

Therese. Hjertan och Bönder voro den
Tiden lifegna.

Öfversten. Om hon försäkrar mig at hon
ännu icke älskar mig, så uptar jag det med
mycket Nöje —

Therese. Ack; Det är också det enda
Nöje jag kan förskaffa Er.

Öfver-

Öfversten. Efter jag deraf med Tilfredsställelse förnimmer, at hon är upfostrad i Tukt och Årbarhet, som det höfves en Tysk Fröken.

Therese. Också skulle jag för et År sedan hafva ansett mig lycklig, om en Mann med edra Förtjenster —

Öfversten. Hørsamste Tjenare!

Therese. Hos hvilken den gamla Ridderliga Ärligheten åter uplifvats —

Öfversten (*mer och mer förnöjd*) Hørsamste Tjenare!

Therese. Blifvit intagen af mina få Behag.

Öfversten. Hennes trogna Slaf!

Therese. Men — Jag älskar redan en annan —

Öfversten (*studsar*) Hvad?

Therese. Den förträffligaste Yngling!

Öfversten (*hostar förlågen, pläcker på Manchetterna*) Så? —

Therese. Jag älskar honom med sådan Häftighet och Värma —

Öfversten. Det kommer af Läsning,

Therese. Han har mitt hela Hjerta!

Öfver-

Öfversten. Det skall han ge ifrån sig,

Therese. Alldrig mera.

Öfversten. Han har stulit det.

Therese. Jag har skänkt honom det.

Öfversten. Utan Er Fars Samtycke.

Therese. Öfverraskad af Kärleken —

Öfversten. En Flicka bör ej låta öfver-
raska sig; ty det har ibland rätt elaka Följder,

Therese. En så ädel Mann —

Öfversten. Visserligen; min Familie är
en af de äldsta.

Therese. Ni missbrukar väl inte min
Öppenhjertighet?

Öfversten. Ingalunda; jag bryter hal-
sen af den unga Glopen, och dermed Basta!

Therese. Min Kärlek skall följa honom
i Grafven.

Öfversten. Der unnar jag honom den
rätt gärna.

Therese. Skulle Ni alltid vilja se Er
Maka bedröfvad?

Öfversten. Derfor sörjer jag; vi gå på
Jagt; min Väckopp, det är en Hund, som mun-
trar Sinnet,

Therese.

Therese. Ni gör narr af mig, Herr Öfverste! det har jag icke förtjent.

Öfversten. Ni förtjenar en bra Mann, och det skall Ni få.

Therese. Ert Ädelmod var mitt enda Hopp.

Öfversten (*med Förställning*) Nå, nå, jag har Medlidande med Er Ungdom. Menniskokårleken Öfverskyler Nästans Fel.

Therese. Så tänkte våra fordna Riddare.

Öfversten. Då de voro af ädel Börd, och följaktligen voro min Nästa —

Therese. Äfven han är vård Er Vänskap.

Öfversten. Så? (*hostar*) Hur heter han då?

Therese (*med Misstroende*) Ni skulle väl ej —

Öfversten. Min Fröken! Om jag skall hjälpa honom, så bör jag väl veta huru han heter.

Therese. Nå väl — han kallar sig Wayse.

Öfversten. Wayse? von Wayse? Den Familjen känner jag inte.

Therese.

Therese. Han är blott rik på Förtjenst; blott ädel af sit Hjerta.

Öfversten. Hvad? ej en gång Adelsman?

Therese. Han har förvärfvat sig det skönaste Adelskap; han tjente up sig genom utmärkt Skicklighet från Soldat til Løjtnant; och köpte med sit Blod en Stjerna.

Öfversten. Således en Chevalier de Fortune. Hvar vistas den unga Hjelten?

Therese. Ej långt härifrån, i Ebersdorf rastar han i Dag med sin Sqvadron.

Öfversten. Det är väl. Jag skall tala med honom.

Therese. Försåkra honom om min oföränderliga Trohet.

Öfversten. Jag skall försåkra honom at han är en nedrig —

Therese. Hvad, Herr Öfverste?

Öfversten. At han skymfat Famillent von Adelsköld.

Therese (med Ovilja) Blott Falskhets i Sinnelag skymfar.

Öfver-

Öfversten. Han måste på Stället afsåga sig all Rätt til Er —

Therese. Det gör han inte.

Öfversten. Eller ock skola mina Pisto-
ler af Lazarino Comminazzo förmå honom dertil.

Therese. Ni har bedragit en godtrogen Flicka; Ni har låckat ur mig min Ålskares Namn och Vistande; Ni vill skillja två goda Hjertan; Ni vill med Våld slåpa mig til Altaret; detta, min Herre! skymfar edra Anor.

Öfversten. Hvad? Beskymfar jag mina Anor?

Therese. Men det skall ej gagna Er, jag ger Er ändå alldrig min Hand.

Öfversten. Det får man se.

Therese. På edra Hotelser får Löjtnant Wayse svara.

Öfversten. Löjtnant Wayse, ha! ha! ha!

Therese. Har han intagit et Batteri, så lærer en gammal Invalid ingalunda skråma honom.

Öfversten. En gammal Invalid — Sapperment!

Therese. Det får jag också säga Er,
Herr

Herr Öfverste! efver Ni ändå vet det måste, och efter jag ej håller Mōdan värdt at förtiga något. Löjtnanten har fått en Ring af mig, som en Pant af min Beständighet. När han skickar mig denna Ring tillbaka genom sin Rival, så var vårt Aftal, då först är jag åter fri. (Med en försmädlig nigning) Försök sin Lycka; skaffa hit Ringen, och jag tillhör Er. (går)

NIONDE SCENEN.

ÖFVERSTEN *Ensam.*

(*Stampar med Kåppen i Golfvet*) Det kommer af Låsning. Men får jag henne en gång hem til mig, så skall ej någon Bok komma öfver Tröskeln. Då vill jag förskrifva en Besökare från Berlin, som skall stå vid Porten och vända ut och in på hvars och ens Fickor som går in, på det ej en gång en Almanacha må slippa igenom. — Hör! Patsig!

TIONDE SCENEN.

ÖFVERSTEN. PATSIG.

Öfversten. Du förfogar dig straxt til Ebersdorf.

Patsig, Til Ebersdorf.

Öfver;

Öfversten. Det frågar du efter en viss
Löjtnant Wayse.

Patsig. Löjtnant Wayse.

Öfversten. Husar, Dragon, Cuirassier,
hvad vet jag! korrt, af Cavallerit.

Patsig. Af Cavallerit.

Öfversten. Du hålsar ifrån din Herre —

Patsig. Ifrån nådig Herr Öfversten von
Hammer?

Öfversten. Ingalunda, rått och slått i-
från din Herre. Den Karlen är Ofrälse; jag
vill ej at man skall få veta at jag har med ho-
nom at göra.

Patsig. Men om han frågar hvem min
Herre är?

Öfversten. Så svarar du, at han får tids
nog veta det; ty jag är sinnad at skjuta honom
en Kula för Panna.

Patsig. Prrr! —

Öfversten. Emedan han vågat kasta ef-
djerft Öga på min Fåstmö.

Patsig. Men om han uptar Kompliman-
gen illa —

Öfversten. Jag har ju sagt dig, at han
är Ofrälse.

Patsig (*tar sig på Ryggen*) De Ofrälse
Knytnåfvarna —

Öfversten. Håll din Münn och rid. Så
snart jag putsat och laddat mina Pistoler, sit-
ter jag up på den bruna Hingsten, och rider
efter dig.

Patsig. Det vore mot Respekten; ty då
vore Hans Nåd bakom mig.

Öfversten (*lyfter up Kåppen.*)

Patsig (*drar sig förfärad tillbaka*) Ja,
det är en annan Sak.

Öfversten (*drifoer honom närmare och
närmare til Dörren*) Känner du denne?

Patsig. Ty värr!

Öfversten. Förstår du?

Patsig. Fullkomligt.

Öfversten. Du rider?

Patsig. Jag rider. (*går*)

Öfversten. En dugtig Kåpp är ändå en
härlig Ting. (*han svingar Kåppen*) Ståll fram et
helt Dussin Philosopher, och jag disputerar dem
Öfverända allesamman. — Jag tror Karlen bör-
jar på at läsa. Det griper omkring sig som På-
sten. Om inte detta Onda snart utrotas, så lå-
sa Menniskorna snart ifrån sig all Subordination
hår i Verlden. (*går*)

TREDJE AKTEN.

(En Bondstuga i Ebersdorf.)

FÖRSTA SCENEN.

LÖJTNANT WAYSE (ensam.)

(Ser ut genom Fönstret) Det är inte möjligt. Antingen har Karlen störtat; eller ock härt det händt honom någon annan Olycka — (går brolig fram och tillbaka, och ser då och då ut genom Fönstret) Han hade en Håst, som, jag vill slå Vad, kunde löpa en Tysk Mil på fem och tjugu Minuter. — (Pause) Månne man uppehåller honom der? — Skulle Therese uppehålla honom? — (Pause) Min goda Fösterfar är väl inte sjuk? — eller Theresé? — (med Otålighet) Fabian! Fabian! Jag bad dig skynda — (får se honom på långt Håll) Ändteligen kommer han der borrtta i Kroken. Förbannadt! Han rider Fot om Fot. (vinkar åt honom att skynda sig) När han far så och förlustar sig, är det ej underligt at jag får gå här och förtvifla af Långtan.

 ANDRA SCENEN.

LÖJTNANTEN och FABIAN (*något drucken.*)

Löjtnanten. Hvar har du så länge hållit Hus?

Fabian. Jag har slagit mig lös något litet.

Löjtnanten. Karl, jag tror du är drucken?

Fabian. Drucken? Nej! Fabian Krummholz dricker sig aldrig drucken, tar sig blott en liten Förplägning då och då, hå! hå! hå!

Löjtnanten. Hvem har gifvit dig den?

Fabian. Vården på hvita Dufvan. Ni känner ju den rödnäsiga Patron, en Mil härifrån?

Löjtnanten. Är det möjligt? I stället för at rida til Slottet, sätter du dig at supa på Vårdshuset.

Fabian. Himlen bevare mig! Jag kommer ju från Slottet.

Löjtnanten. Åro de alla friska?

Fabian. Friska som Nötkärnor, utom Fröken —

Löjtnanten (*hastigt*) Hur? är hon sjuk?

Fabian. Inte nämnde hon just om at
hon

hon var sjuk; men så sa hon ej heller at hon var frisk.

Löjtnanten. Din Tok! Du förskräckte mig — men hvad sade hon? — hvad gjorde hon?

Fabian. Hon gaf mig en Dukat, och sade: "Se där, ärliga Fabian! drick min Skål."

Löjtnanten. Var det alltsammans?

Fabian. Åtminstone var det det bästa.

Löjtnanten. Frågade hon inte efter mig?

Fabian. Jo visst.

Löjtnanten. Nå, hvad då?

Fabian. Som — Som man plår fråga. Jag måste berätta huru vi stormade et Batteri, och Herr Capten var så god och stormade det äfven. När vi marscherade genom Löpgrafven, höll nådig Fröken på at dö af Ångest.

Löjtnanten) (*ganska glad*) Verkligt?

Fabian. När Herr Capten ropade Victoria! så tindrade hennes Ögon.

Löjtnanten. Och hon gaf dig en Dukat? Hvar har du den?

Fabian. Vården på hvita Dufvan har växlat sig til den.

Löjtnanten. Dumhufvud! Jag skulle hafva gedt dig dess dubbla Värde.

Fabian. Men jag skulle dricka, ty så lydte mina Ordres. När Buteljen var tömd, red jag i all Maklighet och Välmåga hit.

Löjtnanten. *I all Maklighet*; förträffligt!

Fabian. Hufvudet var mig något tungt.

Löjtnanten. Du tänkte ej derpå at din Herres Hjerta imedlertid blef allt tyngre och tyngre.

Fabian. Nej, derpå tänkte jag min Själ inte. Fröken och Vinet, Vinet och Fröken, dessa voro mina enda Tankar.

Löjtnanten. Jag vill rida dit.

Fabian. Skall jag sadla?

Löjtnanten. En dumm Fråga! Ja visst. Redan för en Timma sen hade jag gjort ifrån mig.

Fabian. Om ändå Fröken ej gifvit mig något at göra på hvita Dufvan, (*han vill gå*)

TREDJE SCENEN.

PATSIG. DE FÖRRA.

Patsig. Logerar Löjtnant Wayse här?

Fabian. *Herre* Löjtnant Wayse logerar här.Patsig. För dig må han väl vara *Herre*.

Fabian. Gröbän! När drucko vi Brorskål?

Löjtnanten. Hvem är Ni, min Vän?

Hvad vill Ni?

Patsig. Min nådig Herre låter hälsa —

Löjtnanten. Hvem är Er Herre?

Patsig. En Herre af Famille.

Löjtnanten. Hur heter Han?

Patsig. Han vill intet compromettera sit Namn i denna Affairen.

Löjtnanten. I hvilken Affaire?

Patsig. Som härstammad af en gammal Slågt, kann han ej duellera med en Ofrälse.

Löjtnanten. Så kann han låta bli.

Patsig. Vigtiga Odsaker förmå honom icke desto mindre, at skjuta Er en Kula för Pannan.

Löjtnanten. Mig?

Patsig. Om Ni är Löjtnant Wayse?

Fabian (*visar honom Kuytnåfven*) Herr Löjtnant!

Löjtnanten. Låt den Narrn prata, (*til Patsig*) Känner jag Er Herr?

Patsig. Nej.

Löjtnanten. Känner han mig?

Patsig. Nej.

Löjtnanten. Och Namnet är en Hemlighet?

Patsig. Ja.

Löjtnanten. Och Ordsaken til Utmaningen?

Patsig. Min Herre har träffat Er inom sin Park,

Löjtnanten. Då tar han felt, ty jag jagar aldrig.

Patsig. Det betyder, sinnrikt taladt, hans Brud.

Löjtnanten. Brud! hviiken Brud?

Patsig. Den högvålborna Fröken Therese von Adelsköld.

Löjtnanten. Hvad! Hon skulle vara förlofvad?

Patsig.

Patsig. Och inom åtta Dagar nådig Fru,
Löjtnanten. Du ljuger, eländiga Men-
niska!

Patsig. Skymfa Ni, min Herre skall nog
håmnas.

Löjtnanten. Gå, såg din trotsiga Ano-
nym, at han må komma, om han har Lust.
Men snart, snart, annars kommer jag kanske
til honom.

Patsig. Han lærer ej länge låta vänta på
sig. (*vill gå*)

Fabian. Kamrat —

Patsig (*föraktligt*) Kamrat? Jag tjenar
hos en förnäm Herre.

Fabian. Således ej Kamrat, utan en ge-
men Tölp! När våra Herrar slåss på Pistoler,
så tycker jag vi kunna ta Sabeln i Näfven, och
putsa Skägget liten Smula på hvarannan.

Patsig. Om han någon gång slår efter
min Fästmo, då skall jag se til, om jag kan ned-
låta mig så mycket. (*går*)

FJÄRDE SCENEN.

LÖJTNANTEN och FABIAN,

Löjtnanten (*går ganska orolig fram och tillbaka*) Hur hänger detta tillsammans? — är det möjligt! — Therese Brud?! — Therese Menederska?! — Jag har kanske ingen Rättighet til Henne — Hennes frivilliga Ed skall ej binda Henne — det var mitt sidste Ord vid vår Skillsmåssa — men at jag skall först få veta detta grusliga Beslut af en främmande Betjent — at hon ej en gång var så barmhertig at sjelf gifva mig en medlidande Vink derom.

Fabian. Om jag vore i Herr Löjtnantens Ställe, (*han knäpper sig i Pannan*) så satte jag ej mindsta Tro til hela Saken.

Löjtnanten. Hvem är denna Brudgum utan Namn, som vill skjuta mig för Pannan, sen han genomborrat mitt Hjerta?

Fabian. Förmodligen en stackars Corydon, som blifvit afvisad. Med Fröken kann han ej slåss, derföre håller han sig til Er.

Löjtnanten. Säg du någon Främmande på Slottet?

Fabian.

Fabian. Nej, men jag påminner mig,
at man nämnde om en Främmandes Ankomst.

Löjtnanten. En Brudgums?

Fabian. Nej, Gud bevars! Jag såg ej
några Tecken til Bröllop en gång. Inga Ba-
kelser, inga Vinbuteljer —

Löjtnanten. Tag hit mina Pistoler.

Fabian (*tager ner dem af Väggen*) De ä-
ro än laddade. Men Herr Löjtnant —

Löjtnanten. Hvad vill du?

Fabian. Om det ännu vore et Batteri at
bestorma, så sade jag: I Guds Namn! Men ä
väga sit Lif för hvar och en Narr —

Löjtnanten. Är det min Skuld?

Fabian. Skulle Ni också följa honom,
om han sprunge i Sjön? det ena är, min Sjal!
lika så förnuftigt som det andra. — Förlåt min
Dristighet. Ni är en bra Herre, men en *ung*
Herre; och då Er Fosterfar utvalde den gamle
Fabian til Er Ledsagare, gaf han mig Rättig-
het at säga et Ord mera, än som eljest pas-
sadt sig.

Löjtnanten. Jag tackar dig, ärliga Mann!

Du

Du har Rätt, och i hvart och et annat Fall skullo jag peka på mitt Bröst och säga: jag har visat Mod för Fäderneslandet; *det* tillhör mina Dagar. Men nu — det gäller Therese — Jag är mitt Förnuft ej mera mäktig.

Fabian (*ser ut igenom Fönstret*) Der stiger en af.

Löjtnanten. Ha! mitt Blod svallar!

Fabian. Han har ridit dugtigt, det röker af Håsten.

Löjtnanten. Hvem är det?

Fabian. En Mann i Uniform. Han stråfvar hit til Huset.

Löjtnanten. Beväpnad?

Fabian. Han bår et par Pistoler under Armen.

Löjtnanten (*griper til Pistolerna, som ligga på Bordet*) Nu må han komma.

FEMTE SCENEN.

ÖFVERSTEN. DE FÖRRA.

Löjtnanten (*förskräckt låter han Pistolerna falla, vänder sig bortt, slår Händerna för Ansigtet, och mumlar för sig sjelf*) Min Far!

Öfver-

Öfversten. Min unga Herre! är Ni Löjtnant Wayse?

Löjtnanten (*vänder sig ännu bört, ganska förvirrad*)

Öfversten. Om Ni blyges at visa Ert ansigte, så ber jag Er at åtminstone bevärdiga Öfverste von Hammer med Svar.

Löjtnanten (*vänder sig med Ödmjukhet til honom, och med något ändrad Röst*) Jag — ja — jag är Löjtnant Wayse.

Fabian (*uttrycker med sina Åtbörder den högsta Förundran öfver sin Herres Upförande.*)

Öfversten. Ni har förfört Fröken von Adelsköld.

Löjtnanten. Det Uttrycket är nog hårdt.

Öfversten. Ni har pratat med henne om Kärlek.

Löjtnanten. At jag älskar henne är ej någon Förbrytelse.

Öfversten. Jo visst, Ni är ju inte Adelsman.

Löjtnanten. Jag hoppas at genom mina Företag göra mig värdig hennes Hand.

Öfver-

Öfversten. Men hennes Hand är redan
borrtgifven.

Löjtnanten. Törs jag fråga, til hvem?

Öfversten. Til mig, unga Herre!

Löjtnanten (*rycker på Axlarna*) Fröken
må då sjelf göra som henne behagar.

Öfversten. Ni afsäger Er således alla
Anspråk?

Löjtnanten. Jag hade inga sådana.

Öfversten (*spéfullt*) Verkligt? det går
bättre än jag trodde. Man hade beskrifvit ho-
nom som en desperat Sälle.

Löjtnanten. Om mitt *Mod* är min *Kung*
öfvertygad.

Öfversten. Allt för bra. Jag är kom-
men för at fordra af Er två Ting.

Löjtnanten. Fordra.

Öfversten. För det första: Ett Hedersord,
at Ni ej mera vill se Fröken von Adelsköld.

Löjtnanten. Ack, om hon verkligen är
Er Maka, så samtycker jag gärna.

Öfversten. För det andra: måste Ni
lämna mig en viss Ring, som Ni en gång fått
af henne.

Löjtnant

Löjtnanten. En Ring?

Öfversten. Ja, min Herre! en Ring. Utom denna går jag ej ur Stället.

Löjtnanten. Jag ber Er, Herr Öfverste! var nöjd med den Seger Ni årbällit öfver en olycklig Yngling. Låt mig behålla denna Ring; den utgör hela min Rikedom.

Öfversten. Nej, nej! Ringen måste jag ha.

Löjtnanten. Ni förmåler Er med Fröken; Therese skall bli Er Maka; hvartil tjenar en obetydlig Ring?

Öfversten. Utan Krus! Ringen skall jag ha.

Löjtnanten. Var ädelmodig!

Öfversten. Jag vill inte.

Löjtnanten. Ni hade fordom en Son — han var min Vän —

Öfversten. Vackert Sällskap!

Löjtnanten. Låt mig behålla denna Ring; som Er Sons Fåderne-Arf.

Öfversten. Inga Omsvep, jag gör det inte.

Löjtnanten (*med Ståndaktighet*) Herr Öfverste! jag har gjort hvad min Pligt fordrat; men Ringen lemnar jag inte.

Öfver.

Öfversten. Inte? Det vill vi se.

Löjtnanten. Handlar Ni med Öfverläggning?

Öfversten. Fram med Pistolerne — måt ut Distancen —

Löjtnanten. Jag skjuter inte.

Öfversten. Kanske slåss Ni häldre på Vårja? Ah! Ni skall äfven då finna Er Mann. (han lägger Pistolerna på Bordet, och drar ut Vårjan.)

Löjtnanten. Jag slåss inte.

Öfversten. Pultron! Drag!

Löjtnanten. Skymfa bäst Ni vill, jag drar inte.

Öfversten (rasar) Pojke! Jag ränner Vårjan igenom dig.

Löjtnanten. Nå vål, så mörda Er olyckliga Son.

Öfversten (låter Vårjan falla) Min Son?

Löjtnanten. Ja, jag är det! Jag är den stackars Carl, som Ni utstängt från Ert Faders-Hjerta; som länge irrat omkring Verlden, som en Tiggare, til dess han, understödd af en ädelmodig Mann, sjelf banat sig Vågen til Åran, och

och sökt at förtjena det Adelskap, hvarpå han
Fordom ågde rättmätiga Anspråk.

Öfversten (*stöder sig på Vårjan*) Är du
verkeligen min Son Carl?

Löjtnanten. Blef då intet af mina An-
letsdrag qvar i Ert Hjerta?

Öfversten. Jo, jo, jag känner igen dig.
Hvarföre skref du mig til at du störtat dig i
Donau?

Löjtnanten. För at til äfventyrs försö-
na Er genom min Död.

Öfversten. Du har hållit dig tapper, har
jag hört. Det är mig kärt. Gif mig Ringen,
och vi äro försonade.

Löjtnanten. Min Far —

Öfversten. Du är skyldig at lyda.

Löjtnanten. Jag vet det.

Öfversten. Så lyd då.

Löjtnanten. O min Far! hvem har hö-
gre Begrep om et Barns Skyldigheter, än jag —

Öfversten. Bevisa då det.

Löjtnanten. Är icke Afsägelse från alla

de Rättigheter, som en oskyldig Kärlek gaf mig, de mäst talande Bevis?

Öfversten. Men hon ger mig ej sin Hand, om jag kommer tillbaka utan Ringen.

Löjtnanten. Ålskar Ni Therese, som jag ålskar henne.

Öfversten. Nej.

Löjtnanten. Och ändå —

Öfversten. Jag måste gifta mig med henne, eller måste jag svälta ihjäl.

Löjtnanten (*förvånad*) Huru?

Öfversten. Min Förmögenhet är för Påcker! Skulld öfver Öronen, man hotar mig med Fångelse.

Löjtnanten. Jag går i Borgen för Er.

Öfversten. Du? Du har ju ingen Ting.

Löjtnanten. Lemna åt mig Flickan, och tag Ni hennes Förmögenhet.

Öfversten. Jag skulle lefva af min Sons Nåd?

Löjtnanten. Af Er Sons *Kärlek*.

Öfversten. Nej, det gör jag ej. Låt nu se hvad det blifvit af dig. Du påstod ju
bestån-

beständigt at Låning förädlade Hjertat, uplyste Menniskan om sina Pligter, inpräglade dem djupare? Låt nu se hvad du lärt af dina Böcker? Här står en gammal Far utan Bröd; en årlig Mann, som man vill kasta i Fångelse; der står hans Son; denne kann rådda honom; han behöfver blott taga en liten, eländig Ring af Fingret, och Fadren är frälst. Hvad säga dina Böcker? Hvad bör en god Son göra i sådant Fall?

Löjtnanten (*efter en kort Strid med sig sjelf*) Han måste — om det ock skulle sönderslita hans Hjerta — (*han drar Ringen af Fingret*) Der, min Far!

Öfversten (*gömmar den hastigt*) Ändteligen! Så upfyller man fjärde Budet efter Fädernas Sed. Nu skall du åter igen vara min Son Carl. Men du får ej komma hem til mig, i anseende til Styfmodren, förstår du. Men jag lofvar dig at få skriva, och jag skall ibland svara dig. Lef väl. (*han vill gå*)

Löjtnanten (*med Smärta*) Min Far! Skall jag då för så många Upoffringar, intet en gång smaka den länge saknade Lyckan at slutas i Edra Armar?

Öfversten. Komm hit och omfamna mig.

Löjtnanten (*ilar til honom, och trycker honom med Värma til sit Bröst.*)

Öfversten (*öfvervinner med möda en Qvarlesoa af Känsla*) Allt är glömt. Lef väl.

Löjtnanten. Jag skall lyda — jag skall alldrig mera återse henne — men om Ni en gång blir sjuk, och Ni skulle frukta at Er Dödsstund nalkas, lofva mig, at då åtminstone ropa mig til Er Sång, och medela mig Er faderliga Välsignelse.

Öfversten (*emot sin villja bevekt, döljer sin Rörelse, räcker honom Handen och säger*) Jag lofvar det — på min Åra! — (*Pause, Man ser på honom at Faders-känslan i hans Bröst söker at skaffa sig Luft; men han förqvåfver den; säger hastigt*) Gud välsigne dig! (*hastar ut*)

SJETTE SCENEN.

LÖJTNANTEN. FABIAN.

Löjtnanten (*står nedslagen.*)

Fabian. Med förlof, Herr Löjtnant! Ni har just en nådig Pappa! —

Löjtnan.

Löjtnanten (*med Alfvar*) För hvilken du måste hafva Vördnad.

Fabian. Åh ja, af Kärlek til Eder; ty Ni har handlat som —

Löjtnanten. Som en Son.

Fabian. Hela Händelsen är obegriplig.]

Löjtnanten. Också gör du häst at helt och hållit glömma den.

Fabian. Hur skall jag kalla Er hädan-
efter?

Löjtnanten. Som hittils.

Fabian. Hm! En Adelsmann, som utger sig för Ofrälse —

Löjtnanten. Dessa plåga just intet vara de sämsta Ädlingar.

Fabian. Vet då Er Fosterfar —

Löjtnanten. Nej, han vet inte, och skall ej få veta något.

Fabian. Ni är skyldig honom Förtroende.

Löjtnanten. Jag är skyldig min Fax än mer.

Fabian. Vi måste rida dit.

Löjtnanten. Har du redan glömt —?

Fabian. Han väntar Er.

Löjtnanten (*tänker efter*) Det gör han kanske.

Fabian. Hvad skall han tänka, om Ni ej kommer?

Löjtnanten. Min Far berättar väl —

Fabian. Åh det låter han nog bli.

Löjtnanten. Så ske som Gud vill!

Fabian. Den goda, gamla Mannen skall hålla Er för låtsinnig.

Löjtnanten. Det är väl möjligt.

Fabian. För otacksam.

Löjtnanten. O! det skulle smärta mig!

Fabian. Derföre tycker jag, at vi böra sadla och rida.

Löjtnanten. Alldrig mer! Jag gaf mitt Löfte.

Fabian. Nå så vill jag rida ästad. Jag har ej gifvit något Löfte.

Löjtnanten. Ja, gör det. Jag skall skriva til min Fosterfar. Man finner lätt en Förevändning. Hastiga upbrots-Ordres, eller något dylikt. Men du får inte pladdra, hör du?

Fabian.

Fabian. Då får jag inte hälsa på Vården
 på hvita Dufvan; ty då kann Vinet lösa Tun-
 gan. (*bägge gå*)

SJUNDE SCENEN.

(*En Sal på Slottet.*)

THERESE. ULRIKA. TOBIAS (*som
 klappar ur sin Pipa, och lägger den på
 Bordet.*)

Ulrika. Men hvart tog vårt Främmande
 Vägen?

Tobias. Om Korstågen ännu vore i Bruk,
 så skulle jag tro at han'gjort en Resa til den
 heliga Grafven.

Ulrika. Han galloperade ut genom Por-
 ten, just som Döden i Birgers Leonora.

Therese. På samma sätt skall han ock
 föra mig härifrån.

Tobias. Kann hända förtröt han din Up-
 riktighet, och recommenderade sig på Stället.

Therese. Ack nej! Han hotade at rida
 til Ebersdorf.

Tobias. Til Ebersdorf.

Therese. För at låta den gamla Näfråten gälla, och at aftvinga Löjtnanten min Ring.

Tobias. Då träffar han den rätta. Men Böfveln! Hur fick han veta Löjtnantens Namn och Vistande?

Therese. Af mig.

Tobias. Det var inte bra.

Therese. Han gjorde mig godtrogan.

Tobias. Det kann gifva Anledning til en dumm Historia.

Therese. Ni förskräcker mig.

Tobias (*ser ut genom Fönstret*) Skulle något hafva förefallit, så har åtminstone din gamla Riddare kommit helskinnad derifrån. Han kommer frisk och sund der borra.

Therese. O! hvilket förskräckligt Tilstånd —

Ulrika. Mitt Barn! nu har du Lågenhet at öfva dig i de Qvianliga Dygderna. Tålmod och Saktmodighet.

Tobias. Och at ej anse någon för ringa.

Ulrika. Och at samtycka til en lätt Öfvergång från Sorg til Glädje.

Tobias.

Tobias. Äfven af Dygden taga Qvinnor
 på det bästa för sig.

Ulrika. Efter Ni försmår det.

ÅTTONDE SCENEN.

ÖFVERSTEN. DE FÖRRA.

Öfversten. Victoria! min Fröken! Er
 Riddare har segrat.

Therese. Jag förstår, Er inte, Herr Öf-
 verste!

Öfversten (*ser sig omkring, sakta*) Om
 vi vore allena —

Therese. Jag vet ej af någon Hemlighet
 oss imellan.

Öfversten (*sakta til henne*) Har Ni re-
 dan glömt? Ringen —

Therese (*högt*) Min Farbror och min
 Tante kunna höra allt.

Öfversten. Äfven om Ringen.

Therese (*otålig*) Jag önskade at Ni skaf-
 fade mig Gyges Ring, på det jag kunde göra
 mig osynlig för alla Odrågliga.

Öfversten (*rycker på Axlarna*) Gyges Ring! det kommer af Låsning.

Ulrika. Herr Öfversten har slåpat mycket Damm med sig in.

Öfversten. Jag har ridit som en Husar.

Ulrika. Man ser hvart Fjät.

Öfversten. På tre Timmar til Ebersdorf och hit tillbaka.

Tobias. Angelågna Förrättningar förmodligen?

Öfversten. Cupido lånade mig sina Vingar. (*til Therese med en Professors Mine*) Cupido var hos de blindä Hedningarna Kärleks-Guden.

Therese. Känner Ni ingen annan än Kärleks-Guden?

Öfversten. Ingen.

Ulrika. Vi vänta Främmande från Ebersdorf.

Öfversten. Ni lårer vänta förgåfves.

Tobias. Min Fosterson, Löjtnant Wayse —

Öfversten. Kommer intet.

Tobias. Hvarför det?

Therese (*med Ångest*) Jag vill inte hoppas, at —

Öfversten. Hoppas, hoppas.

Ulrika. Mitt Barn! du darrar.

Öfversten. Jungfrur måste darra, när Riddare kämpa om Priset.

Therese. Jag vill icke hoppas, at Blodsgjutelse —

Öfversten. Stilla. Han låt det inte komma så långt.

Therese. Har Ni talt vid Löjtnanten?

Öfversten. På min Åra.

Tobias. Och slagits med honom?

Öfversten. Dertil hade han ej Lust.

Therese (*bitande*) Emedan han ej hade lust at begå en Dåraktighet.

Öfversten Lika godt; då han kröp til Korset, så komm det mig på et ut.

Therese (*spesfullt*) Han kröp til Korset?

Öfversten. Han krökte sig som en Mask.

Tobias (*leende*) Ha! ha! ha! som en Lindorm.

Therese. Och Herr Öfversten var Riddar Sanct Góran,

Tobias.

Tobias. Får man veta hvad Ni aftvungit denna usla Masken?

Öfversten. Hans Hedersord, at ej mera se Fröken.

Therese. Och jag ger Eder mitt Hedersord, at jag skall i *Dag* åter se honom.

Öfversten. Om huru mycket slå vi Vad?
(*smilande*)

Therese (*i et Utbrott af Ovillja*) Ack, Herr Öfverste! Om Cupido ej lånat Er något annat än sina Vingar, tå flacksar Ni ensam öfver Berg och Dalar.

Öfversten. Jo, jo! Han har ock lånt mig en Ring.

Therese. Det måtte förhålla sig så med Er och Ringen, som Lessing säger om visst Folk och Dygden: (*försmådligt*) Man skryter måst af det som man inte har.

Öfversten (*tar i Fickan*) Kakalorum!
(*han tager fram Ringen, och håller den triumpferande för hennes Ögon.*)

Therese (*kastar en Blick derpå, och ger til et Skri.*)

Tobias.

Tobias. Är det möjligt?

Öfversten. På min Ära!

Therese. Ja, det är den samma. Ni har mördat Löjtnanten.

Öfversten. Alldeles inte. Vi hafve skiljts åt som de bästa Vänner.

Therese. Han svor at denna Ringen skulle följa honom i Grafven.

Öfversten. Han befinner sig rätt väl.

Tobias. Alfvarsamt, Herr Öfverste! jag tar en stor, en faderlig Del i denna Ynglingens Öde.

Öfversten. Alfvarsamt, Herr Capten! jag sade på min Ära! och jag är Adelsmann.

Therese. Gaf han Er Ringen godvilligt?

Öfversten. Godvilligt.

Tobias. Och afsade all Rätt til min Systerdotter?

Öfversten. Ja visst! Är det så mycket underligt, at en Roman-Kärlek tar en så plötslig Ända?

Therese. Hvad sade han? Jag vill höra hvad han sade?

Öfversten. Han sade — ingen Ting.

Han

Öfversten. Håll! håll! Efter som Ni var så god och lofvade —

Therese. Rätt, Herr Öfverste! Er vill jag älska! Åtminstone vill jag säga at jag älskar Er. Gif mig Ringen! Jag älskar Er! Jag älskar Er outsågligt!

Öfversten. Jag tänkte nog det skulle ge sig. Jag skall ropa nådig Pappa.

Therese. Ropa hvem Ni behagar.

Ulrika (*tar henne i Armen*) Barn! Barn!

Öfversten. På det vi, efter Förfärdrens Sed, måtte fira vår Förlofning på Stället.

Therese. Ja, ja, på Stället.

Öfversten. Och Brölloper?

Therese. Ju förr, ju bättre.

Ulrika (*varnande*) Barn! Barn!

Therese. Men Löjtnanten måste ock bjudas.

Öfversten. Han lærer ej komma.

Therese. Han skall komma. Jag skall klåda mig präktigt; jag skall använda alla Toilette-Konster för at blifva intagande.

Öfversten. Så mycket bättre!

Therese. Jag skall skämta, skratta, dansa,

så; med honom sjelf skall jag skämta; med honom sjelf skall jag dansa.

Öfversten. Ho! ho! Järnet är varmt; nu bör man smida. (*går skyndsamt ut*)

NIONDE SCENEN.

DE FÖRRA, utom ÖFVERSTEN.

Therese (*kommer til sig sjelf, och förskräckes*) Han går.

Ulrika. Han går efter din Far.

Therese. O Gud! hvad har jag gjort?

Tobias. Du har burit dig tokigt åt. Et Beslut, som man fattar par Depit, är vanligtvis et dumt Beslut.

Therese. Urskullda Löjtnanten, om Ni kann.

Tobias. Urskullda honom, kann jag inte; men jag bör ej heller fördömma honom, förr än jag hört hans Skäl.

Therese. Gjorde jag det? O! då var jag mer än barnslig; då har jag felat emot det bästa, det trognaste Hjerta. Han är visst oskyldig.

Tobias. Han kann hafva förlorat Ringen;

Therese,

Therese. Han har förlorat honom! Utan Tvifvel har han förlorat honom! Gåtan blir snart upplöst, och då får jag blygas inför honom.

Tobias. Fru Öfverstinnan von Hammer —

Therese. Ni är grymm, bästa Onkel!

Tobias. Du ville ju sjelf ha Bröllopet-tu-tre?

Therese. Alldrig mer.

Ulrika. Det går ej ann.

Therese. Nu låter min Far komma —

Tobias. Förmodligen.

Therese. Öfversten låter säga honom att jag samtyckt —

Tobias. Det har du också gjort.

Therese (*knäpper ihop Händerna*) Gud, i hvilken Labyrint har min Obetänksamhet störtat mig!

TIONDE SCENEN.

FABIAN. DE FÖRRA.

Tobias (*så snart han får se honom*) Ah Fabian! Nu får man Uplysning.

Therese (*spränger til honom*) Hvar är din Herré?

H

Fabian

Fabian (*marscherar fram til Tobias, utan at svara, och ger honom et Bref*)

Therese. Lefver din Herre? — Menniska! svara!

Fabian. Jag har Ordres at inte svara.

Tobias. Barn! Barn! Han har skrivit, således måste han väl lefva. (*han öppnar Brevet och låser tyst*)

Therese (*betraktar hans Ansigte med ångsliga, forskande Blickar.*)

Tobias (*slutar, och skakar på Hufvudet.*)

Therese. Nå?

Tobias. I Brevet står ingen Ting.

Therese. Ingen Ting?

Tobias. Oförmodade Upbrotts-Ordres — han hann ej komma — han tager Afsked — Önskar dig Lycka til din Förmålning —

Therese. Önskar mig Lycka! Förträffligt!

Tobias. Hvad betyder allt detta?

Fabian. Jag är stum.

Tobias. Hafven J verkligen Marsch-Ordres.

Fabian. Om det står så i Brevet, så lærer det väl vara sannt.

Therese.

Therese. Har du sett någon Främmande hos din Herre?

Fabian. Ja.

Therese. Gaf din Herre den Främmande en Ring?

Fabian. Ja.

Therese (*utom sig*) Det är således sannt!

Tobias. Gaf han Ringen godvilligt?

Fabian. Ja.

Therese. Och önskar mig Lycka til min Förmåning?

Tobias. Hörde du deras Samtal?

Fabian. Ja.

Tobias. Berätta,

Fabian. Jag vågar inte.

Therese (*vill gifva honom en Pung*) Tag detta, ärliga Fabian! och berätta.

Fabian. Den ärliga Fabian tar ej emot några Penningar, för at förråda sin Herre.

Tobias. Har han så strängt förbudit dig?

Fabian. Ja.

Therese. Så såg mig åtminstone om han lefver? hvar han är? hvad han gör?

Fabian. Han gråter.

Therese. Gråter han? (*utbryter i Tårar*)
O! se! Jag gråter åfven.

Fabian. Nådiga Fröken! så får Ni ej e.
mottaga mig. Jag har redan utstått nog med
min stackars Herre. Vinet har jag ännu i Huf-
vudet — och derpå sådana Tårar — Då kann
man snart bli en Skålm.

Tobias. Fabian! du vet hvem jag är.

Fabian. Herr Capten von Adelsköld.

Tobias. Är jag då ingen Ting mer?

Fabian (*rörd*) Min gamla, goda Herre,
min Vålgörare!

Tobias. Som alldrig rådt dig at begä
någon Nedrighet.

Fabian. Och skall ej heller göra det.

Tobias. Om jag således ber dig, at du
räddar min Fostersons Åra —

Fabian. Hans Åra?

Tobias. Efter Utseendet har han ej hand-
lat rätt.

Fabian. Sapperment! Han har handlat
som den bästa Adelsman vid hela Arméen.

Tobias. Bevisa det om du kann.

Therese. Betänk at han har Omständig-
heter.

heterna emot sig — och för hvem? för hans Fosterfar, hans Vålgörare.

Fabian. Ganska riktigt. — Man skall väl lyda, utan at raisonera; och om det blott ankommer på min goda Herres timmeliga Lycka — (*han lägger Fingret på Munnen*) skulle jag tåga som Muren. — Men hans Åra! den låter jag ej antastas.

Therese. Så tala.

Fabian. Jag skall tala — men Herr Capten — nådig Fröken — Ni måste gifva mig Vittnesbörd at jag ej är drucken.

Tobias. Hvarför det?

Fabian. Ty om jag begår en Dummhet, så kann likväl inte min Herre såga: *Karl! du var drucken; utan på det högsta: Karl! du var en Åsna; men du mente väl.*

Tobias. Mitt Intygande skall skydda dig.

Therese. Och mitt.

Ulrika. Fabian! du är en renlig Gosse, men något vidlöftig.

Fabian. Nå, i Guds Namn! — Min Herre har lemnat ifrån sig Ringen, det är sannt; men *til hvem* har han lemnat den?

Tobias. Til Öfversten.

Ulrika. Til Öfverste von Hammer.

Therese. Ack! det är lika illa; han skulle aldrig lemnat honom ifrån sig.

Fabian. Intet en gång til sin Far?

Therese (*förvånad*) Til sin Far?

Tobias. Karl! är du tokig?

Ulrika. Fabian! du måtte väl ändå vara litet drucken?

Fabian. Jag säger, at Herr Löjtnant Wayse är Herr Öfverste von Hammers rätta Son.

Tobias. Hvad säger du?

Fabian. Jag säger, at han ej ville gifva ifrån sig Ringen med något Villkor —

Therese. Men —?

Fabian. Men Öfversten talade om mycken Skulli; om nödvändigheten at söka et rikt Gifte —

Tobias. Så, så.

Fabian. Han nämnde Fångelse, Hunger, & cetera —

Ulrika. Aj! Aj!

Fabian. Min goda Herres Hjerta lågade
af

af barnslig K arlek, och han lemnade Ringen,
för at hjelpa sin Far ur N den.

Therese (*faller sin Farbror om Halsen,
och kysser honom med H astighet;  fven sin
Tante; och sedan n dgar hon Fabian at emotta-
ga Pungen*) Tag Fabian. jag ber dig för Guds
Skull! Tag! Den Glädje du har förorsakat mig,
kan ej betalas med Guld! — (*med glad För-
tjusning*) Han  r oskyldig! Han  r oskyldig!

Tobias (*torrkar en T r  r ögat*) Det  r
han den goda Ynglingen!

Ulrika. Och Adelsmann på Köpet.

Fabian. Så god som dess Far.

Tobias. Bättre än dess Far.

Therese. Nu, bästa Farbror! nu! kann
jag då få älska honom?

Tobias. *Min* Tillåtelse har du.

Ulrika. Och *min* V lsignelse.

Tobias. Det skulle f gna mig öfvermåttan.

Ulrika. Jag skulle tillaga allt på det
bästa.

Tobias. Bara din Far —

Ulrika. Och hans —

Therese. Våra Böner —

Tobias. Gå Fabian! vänta der nere på Svar.

Fabian (*marcherar ut.*)

Ulrika. Jag fruktar bara at du skjämt bortt Saken med din Öfverilning,

Tobias. Och den unga Herrn hade ej något Förtroende til sin Fosterfar. Hade han förut gifvit mig en Vink om sin Börd, så hade vi längesedan kunnat bringa Saken i Ordning. Men de där Unga de *prata* och *tiga*, bägge Delarna i Otid.

Therese. Han ville ej hafva en eländig Slump at tacka för sin Lycka; han ville hinna til Målet genom Förstånd och Hjerta —

Tobias. St! Jag hör dem komma.

ELFTE SCENEN.

GEHEIME-RÅDET. ÖFVERSTEN.

DE FÖRRA.

Geh. Råd (*ganska munter*) Råttså, Therese lilla! det är bra. Nu är du åter min lydiga Flicka.

Öfversten. Jag sade ju, at det skulle gå öfver.

Geh. Råd.

Geh. Råd. Mina Barn! låt oss fira en glad Aften. Ni klagar ibland öfver mitt onda Lynne; men i Dag skall Ni få se mig lustig. I dag kann intet störa min Munterhet.

Ulrika. Himlen gifve det!

Öfversten. Ändteligen sker det en gång et förnuftigt Giftermål, efter Förfädrens Sed. Brudgummen, en stadgad Mann, har, som rätt och tilbörlikt är, först vändt sig til Fadren; och Bruden, en ärbar Fröken, har åtlydt sin Pligt.

Geh. Råd. Alldrig et Ord om Enlevement, eller Mänsken.

Öfversten. Intet Ord om klagande Turturdufvor.

Tobias. Eller om Hjertats Sällhet.

Öfversten. Alldenstund och emedan vi nu församlade äre, för at efter Förfädrens Sed —

Geh. Råd. Håll, Herr Bror! De fulla Glasen fela ännu.

Tobias. Håll, Herr Bror! Kärleken fela ännu.

Geh. Råd. (med *Alfoarsamhet*) Broder! hvad skall der betyda? Störa inte min Glädje.

Tobias. Om jag gör det, så är det första Gången i min Lefnad jag är en Glädjens Förstörare.

Ulrika. Bättre at han talar nu, än när det är för sent.

Geh. Råd. Men han skall inte tala. Han har intet at tala.

Tobias. Herr Öfverste! Ni nämner så ofta Förfädernas Sed. Får jag lof at såga Er huru våra Förfäder gjorde?

Öfversten. Det vet jag redan förut.

Tobias. Jag tviflar derpå. När våra Förfäder hade några bra Söner, så voro de stolta deröfver.

Geh. Råd. Hvartil tjenar detta Snick-snack?

Tobias (*utan at låta störa sig*) Och när de ej kunde gifva dem något, så togo de åtminstone ej något ifrån dem.

Öfversten (*förlågen*) Jag vet inte Herr Capten —

Geh. Råd. Säg mig för Guds Skull, min Bror! hvar har du ditt Förnuft?

Tobias. Fråga denna Herrn hvar han har sitt Hjerta?

Öfver-

Öfversten. Ännu har ingen tviflat på mitt Hjerta.

Tobias. Ja, om Ni dermed menar det samma som Er *Vårja*.

Geh. Råd. Du glömmor bortt, at du är i mitt Hus.

Tobias. Han glömmor bortt at han har en Son.

Geh. Råd. At han har haft.

Tobias. At han verkligen har.

Therese (*afsidet*) Mätte Himlen bistå min goda Onkel!

Öfversten. En Roman-Hjelte.

Tobias. Fy, Herr Öfverste! det har han ej förtjent.

Geh. Råd. Har Ni mig för Narr? Jag förstår alldrig et Ord.

Tobias. Det behöfves blott et Ord, för at öppna Ögonen på dig. Min Fosterson, Löjtnant Wayse, är hans Son, Löjtnant von Hammer.

Geh. Råd. Så? — så mycket bättre! Bjud honom på Bröllopet.

Tobias. Men han älskar Therese.

Geh. Råd.

Geh. Råd. Så mycket värre för honom,
Tobias. Af sonlig Pligt har han afstått
sina Rättigheter.

Geh. Råd. Rättigheter? Sapperment! Hvil-
ka Rättigheter?

Tobias. Therese! ålskar honom.

Geh. Råd. Flicka! Jag vill inte förmo-
da.

Öfversten. Det kommer af Låsning.

Geh. Råd. Du svarar inte?

Öfversten. Roman-Griller.

Geh. Råd. Du slår ned Ögonen?

Tobias. Bättre at du ser henne med ned-
slagna, än med gråtande Ögon.

Geh. Råd. Jag vill icke ens se henne mer.
Jag vill förskjuta henne.

Öfversten. Det är rätt.

Therese. Min Far!

Geh. Råd. Jag är inte Far åt en Slin-
ka, som hänger efter hvilken Landtstrykare, som
först kommer.

Öfversten. Det är rätt.

Geh. Råd. Säg! Vill du vara lydig? Vill
du göra mig Glädje.

Therese. Med mitt Blod —

Geh. Råd.

Geh. Råd. Här är ej Frågan om ditt Blod.
Öfversten. En Roman-Tern.

Geh. Råd. Vill du gifva Öfversten din
Hand?

Therese. Utan mitt Hjerta —?

Geh. Råd. Så slit sönder de Band, som
förena ditt ömma Dufve-Hjerta med din Fars
Hjerta! Förena dig med den der Pojken! Löp
borrt, likasom han, ifrån din Fars Hus! Afsäg
dig, som han, ditt årliga Namn, och släpa dig
fram, som han, belastad med en Fars För-
bannelse i Jämmer och Elände!

Therese. O Gud! O Gud! (*hon knäpper
ihop Händerna och går ur*)

Öfversten. Det var det gamla, äkta Rid-
darspråket.

Tobias. Det är stor Skada at Ni komma
så sent och så bittida til Verlden.

Öfversten. Hur då?

Tobias. För sent för Er sjelf, och för
bittida för min Brorsdotter.

Geh. Råd. Min Bror! jag undanber mig
dina bitande Anmärkningar.

Tobias.

Tobias. Jag talar kanske intet Riddarspråket.

Geh. Råd. Jag vore nöjd om du blott talte förnuftigt.

Tobias. Jag tror at jag gör det.

Geh. Råd. Du smickrar dig.

Tobias. Menniskors vanliga Egenkärlek.

Geh. Råd. Du är korrt om Hufvudet —
fattar strax Eld.

Tobias (*med mildt Löje*) Jag?

Geh. Råd. Beveks af hvarje Tår —

Tobias. Mitt Århundras Fel.

Geh. Råd. Låter bedra dig af hvarje Poëtisk Dikt, föra dig bakom Ljuset af hvarje Äventyrare —

Tobias. Bättre at blifva bedragen, än at bedraga.

Geh. Råd. Du är Skulld til all Oreda —

Tobias. jag ansåg det för en Brors Pligt.

Geh. Råd. Har satt en hop Ideer i Hufvudet på Flickan —

Tobias. Som sutto långt förut i hennes Hjerta.

Geh. Råd. Du är en Ungdomens Förförare —

Tobias

Tobias (*ser medlidande på honom. Efter en kort Pause gnolar han de bägge första Takterna af Visan: Gläd dig åt Lifvet!*)

Geh. Råd. (*som blir mer och mer förbittrad*) Sätter din högsta Glädje i at kunna sönderslita en gammal Fars Hjerta —

Tobias (*sjunger*) "I dina unga dar —"

Geh. Råd. (*rasar*) Korrt — du — du — du är en Narr!

Tobias (*uphör at sjunga, och ser bedröfvad på honom.*)

Geh. Råd. Nå, hvarföre sjunger du inte?

Tobias (*ganska rörd*) Broder! jag kan inte sjunga. Gud förlåte dig det, at du bragt din Bror så långt. (*han går*)

Ulrika. För Guds skull! Bror Herman! besinna dig.

Geh. Råd. Hvarpå skall jag besinna mig? At du också varit med? At du ock budit til at upreta denna vanartiga Flickan emot sin Far.

Ulrika. Ack nej! Det vet Gud.

Geh. Råd. Förmodligen har Löjtnanten litet renare Manschetter än hans Far, och dermed har han vunnit ditt rentvättade Hjerta.

Ulrika,

Ulrika, Bror!

Geh. Råd. Jag vill råda dig at taga din Benjamin Schmolck i Hånd, och gå och mata Kalkoner.

Ulrika, Min Bror!

Geh. Råd. Men gamla Jungfrur *koppla* så gärna —

Ulrika. Det går för långt. (*hon går ut*)

Geh. Råd. Och at såga Sanningen, så beter du dig just inte som en älskvård Friare.

Öfversten. Efter Förfädernas Sed —

Geh. Råd. Våra Förfäder hade inga Seder. De voro Tölpar allesamman, dem man nu för tiden ej skulle tåla i hederligt Sällskap.

Öfversten. De vidtberömde Riddare —

Geh. Råd. Men min Dotter behöfver ingen Riddare, utan en Mann af Belevvenhet, som kann umgås förnuftigt med henne.

Öfversten. Jag tänker, Herr Bror —

Geh. Råd. Du tänker för litet.

Öfversten. Men, jag känner —

Geh. Råd. Du känner alldeles inte, och
det

det är ändå värre, än när man känner för mycket.

Öfversten. Jag märker nog at jag måste lemna dig. (går)

Geb. Råd. (ensam) Alla löpa sin kos. Ingen, på hvilken jag kan få släcka min Harm, (han springer några gånger fram och tillbaka, stödnar, och biter på Naglarna) Jag var nästan för elak emot min Bror och Syster. (Pause. Han tar Tobaks-Pipan af Bordet, som Tobias lemnat, sönderbryter den i små Bitar, och kastar dem omkring, under det Rideaun faller.

FJÄRDE AKTEN.

FÖRSTA SCENEN.

GEHEIME-RÅDET *ensam.*

(Han kommer in med Håstighet, går till en af Kammardörrarne och vill öppna) — Igenläst. — (han kläppar på) Intet Svar. — Fröken Syster är förtörnad. — Hon har rätt. — (han går till den andra Dörren och kläppar) Äfven så — Herr Bror är ond. — Han har rätt. — Therese går och gråter ner i Trädgården — Betjenterna gå mig ur vägen — Pigorna gömma sig — Jag har öfverilat mig, det är santt — och intet i Veriden försätter Menniskan så snart i elakt Lynne, som Medvetandet at hafva gjort illa.

ANDRA SCENEN.

HANS BORNMAN. GEHEIME-RÅDET.

Bornman. God Dag, nådig Herre!

Geh. Råd. (*förtretad*) Tack.

Bornman. Efter det ej var någon Betjent i Förmaket, som kunde annåla mig, så tänkte jag den gamle hundraårige Hans Bornman kann
vål

Väl än en gång gå in til sin Herre, utan at vara anmäld.

Geh. Råd. Hvad vill du Gubbe?

Bornman. Nästa Vecka skall min Sonson stå Brudgum, derföre kom jag sjelf, för at bedja nådiga Herrskapet följa Brudparet til Kyrkan —

Geh. Råd. (*grinande*) Förträffligt!

Bornman. Samt at hålla til goda hemma i min Koja det lilla den kann förmå.

Geh. Råd. Bröllop! Bröllop! Förbannat! Det feltes ännu — Gubbe! Jag tror du drifver Spott —

Bornman. Ja, nog är jag nöjd med min Lott. Gud har på min höga Ålder skänkt mig Glädje-tillfyllest. Jag är flink och rask; jag har gått til Fots dessa två Mil; ja, til Fots, och så tänker jag at komma hem igen.

Geh. Råd. (*halfhögt*) Ju förr, ju bättre.

Bornman. Min Hörsel börjar likväl at bli svag; men Barn och Barnabarn hafva Tålamod med den Gamla. De skrika i stället för at tala. Den som går förbi, utan at veta af det, skulle tro at i min Hydda vore evigt Hat och Tvedrågt; men de skrika af Kärlek til mig.

Geh. Råd. Om ändå hela mitt Husfolk hörde det! Med mig har ingen Tålmod! — Bror — Syster — Dotter — Ingen! — (*han slår sig för Pannan*) O! Jag — (*i et Utbrott af Vrede*) Packa dig din Våg, Gubbe! Du gör mig alldeles rasande.

Bornman (*studsar*) Huru, nådig Herre? — Hvad var det jag hörde — blygs Gubbe, du är döf, du har ej rätt förstätt din goda Herre.

Geh. Råd. Jag sade at du skulle gå.

Bornman. Utan et godt Ord har jag ännu alldrig blifvit borrtvisad. Det var en Tid, då jag behöfde mera än Ord, och äfven då kom jag intet förgäfves. Anno 87 Boskapsjukan — Anno 90 det starka Haglet — mina Barn jämrade sig, men jag var vid godt Mod. Jag går til nådig Herrn, sade jag, och tog min Kåpp; han hjälper mig våt — och han hjälpte.

Geh. Råd. (*mildare*) Ren godt.

Bornman. Det var i denna Kammare, nådig Herre! jag skulle sitta; jag skulle dricka et glas Vin; och jag fick både Afvel och Sädskorn. På detta Ställe har jag utgjutit mina Tacksamhets-Tårar — jag kann ej lemna det, utan at önska Vålsignelser,

Geh. Råd.

Geh. Råd. Sätt dig, Gubbe! sätt dig.

Bornman. Ni avslår ju inte min Begäran? Ni kommer ju på Bröllopet? — Mitt Hus Vålstånd, Edra Underhafvandes Kärlek, bägge Delarna äro Ert Verk. Jag är Far för 26 Barn och Barnabarn. Alla älska och ära Er, och det har den gamle Hans Bornman ifrån deras Barndom inpräglat hos dem.

Geh. Råd. Jag skall komma.

Bornman. Et Fröjderop skall emottaga Er.

Geh. Råd. Säg mig, gamle Mann! hur bär du dig åt, at de dina älska dig?

Bornman. Jag älskar dem tillbaka.

Geh. Råd. At de med Tålmod fördraga din höga Ålders Svagheter?

Bornman. Jag fördrager deras Ungdoms Svagheter.

Geh. Råd. At de med barnsligt Förtroende närma sig til dig, utan Frukten?

Bornman. Jag träter aldrig, är alltid munter — förstör ingens Ro. För mig behöfver ingen tvinga sig; jag ser gärna at de Unga förslusta sig; ha de dansat sig trötta, så berättar jag dem Historier ifrån Sjuåriga Kriget, eller om Kometer och dubbla Solar. Äro mina

Barn ute på Åkern, så sitter jag hemma och leker med Barnbarnen; de stå imellan mina Kunn med sina A b c Böcker, och beskrifva alla Figurerna deruti. Har en rask Pojke slagit sönder en Kruka eller et Glas, så tar jag S ullden på mig. I liten eller stor Nöd kommer både Ung och Gammal omkring mig; jag råder gärna, och hjälper äfven ibland. — Förefaller någon Oordning i Huset, så blir jag ej strax ond, utan låssar snarare som jag ej märkte den. Glömmet man någon gång bortt min Trukost, så dricker jag et Glas Vatten, och tiger. Är Soppan vidbränd, äter jag ändå och tiger. Jag vet likväl at mina Sonbustrur lida dervid mera än jag; och hvarföre fövarga sig öfver det, som jag glömt bortt nästa Timma? — Ser Ni, nådige Herre! på det Sättet är jag ingen til Besvär, och har den glada Öfvertygelsen, at af mina sex och tjugu Barn och Barnabarn, ingen längtar efter min Död. Ja, jag är säker derom, at när jag en gång går bortt — det blir Sorg och Gråt ej allenast i mitt Hus, utan i hela Byn.

Geh. Råd. Menar du det?

Borinman. (med Lislighet) Ja visst! De skola alla begråta mig; och, Gud vare Läf! dessa

desså åro de enda Tårar jag skall pråssa ur minna Medmenniskors Ögon.

Geh. Råd. Jag ber dig, gamle Mann! lär mig den Konsten at beståndigt vara *Jämn til Sinnes*; och at ej aflägsna Menniskor ifrån mig genom Egensinnighet och elakt Lynne.

Bornman. Elakt Lynne? — Jag vet också hvad det vill säga, men blott när jag är sjuk, och då innesluter jag mig i min Kammare och säger: Barn, lemna mig allena. Men en frisk Menniska har i sitt Våld et godt Medel emot deuna Fienden.

Geh. Råd. Och det är?

Bornman. *Arbete*, nådig Herre! *Arbete*; en arbetsam Menniska är alltid en glad Menniska. Jag är hundra År gammal, jag har blott två gånger i min Lefnad plågats af elakt Lynne, och bågge gångerna köm det af *Sysslös-het*. När jag ej mer orkade arbeta, blef jag också rädd för denna Påst; men straxt skaffade jag mig något at göra; jag läde mig til Siikesmaskar; jag dresserade Kanariefoglar, och lärde Dombherrar sjunga; jag läste Historie, Böcker; och när Ögoren började mattas, stickade jag Strumpor. En Strumpa, nådig Herre! en Strum-

pa är en härlig Sak, och jag säger ofta: Kar-
larna äro mera fallna för elakt Lynne än Qvin-
folken, emedan de ej sticka Strumpor.

Geh. Råd. Jag tackar dig, gamle Mann; du har predikat för mig en hålsosam Sanning; och jag skall dra Nyttan deraf. Den grånade Häfmannen får gå i Skolan hos en enfaldig Bonde. — Gå, jag kommer til Bröllopet. Då skola vi om Qvällen sätta oss i en Vrå vid en Bågare Vin, och då vill jag lära Konsten af dig at förena Vårens Blommor med Vinterns Snö. Gå, gå, (*han skakar dess Hand*) men låt förut förfriska dig med Mat och Dricka.

Bornman (*svarar beskedligt på hans Handtag*) Jag är redan upfriskad af Er Godhet. (*går*)

TREDJE SCENEN.

GEHEIME RÅDET *ensam.*

Han har Rätt. Jag var van vid Verksamhet. — En Ämbetsman bör se sig noga före, innan han öfverger Hvirfveln, som spände alla dess Krafter, för at kasta sit Ankar i stilla Vatten. — Jag vill anlägga en Trädskola — en Acacie-Plantering — Jag vill dika ut Kårr, och göra Sandhedar fruktbara — Bror Tobias skall

skall lära mig Trädgårdsskötseln — och om Vintern? Då vill jag skriva en Bok, om det ock inte skulle bli annat än Observationer på Väderleken, eller en Afhandling om Snödackornas Utscende.

FJÄRDE SCENEN.

GEHEIME-RÅDET. WALTER.

Walter. Nädig Herre! —

Geh. Råd. Hvad vill du Walter?

Walter (*med Beskedlighet*) Jag ber om mitt Afsked.

Geh. Råd. (*förvånad*) Du?

Walter. Tag ej onådigt up — Ni är en god, en förträfflig Herre — jag är Er med Sjal och Hjerta tilgifven, det vet Gud — men jag har et så grantyckt Sinnelåg — jag kann ej ut-hårda längre.

Geh. Råd. Hvarföre inte?

Walter. Sen vi flyttat hit ut på Landet — jag ville så gärna göra til nöjes — men går väl någon Dag förbi, som jag ej får upbära Snubbor?

Geh. Råd. Emedan du förtjenar dem.

Walter. Kanske förtjenar jag dem ofta

nog — men visst alldrig med Villja. — ofta är jag också oskyldig.

Geh. Råd. Det är inte sannt; jag gör ingen Menniska Orätt.

Walter. Intet med Vilja; men det elaka Lynnet öfverraskar Er. Ofta för det mäst Obedydliga, knappast värdt at nämna, får jag hålla til goda din Slyngel — din Skrak — dessa äro blott toma Ord, jag vet det; men de smärta likväl. Jag härstammar af godt Folk; min Far var Jägmästare; Fattigdom tvang mig at tjena. Fattigdom nedtrycker — Förakt än mer — Misstanken mäst. Nådige Herre; när Ni i Dag sökte Er Penningpung, och ej fick rätt på honom straxt, emedan Ni sjelf hade förlaggt honom; när Ni då lät falla et Ord — af Misstroende til mig —

Geh. Råd. Din Narr! det var ej mikt Alfvar.

Walter. Nej, det var inte Ert Alfvar; men det skar mig i Hjertat som Knifvar; och jag tänkte: du må hållre tjena för mindre Lön, du må hållre lida Brist, än låta så misshandla din Heder — Ni ler, nådige Herre! o ja, en Betjent har ock Heder, och Herrskapet borde ej söka qväfva denna Känsla.

Geh. Råd.

Geh. Råd. (*stolt*) Du moraliserar mig.

Walter. Himlen bevara mig!

Geh. Råd. Gå för Fan!

Walter (*efter en smärtefull Pause*) Jag hade gärna önskat att på ett vänligare Sätt få mitt Afsked; jag hade gärna sett att åt en gång få kyssa den Hand, som gjort mig så många Vålgärningar; men det låter ej ske. Gå för Fan, arme Walter! (*han vill gå*).

Geh. Råd. Walter!

Walter. Nädig Herre!

Geh. Råd. Du har tjent mig i 20 År.

Walter. Tjugu År.

Geh. Råd. Och nu vill du flytta?

Walter (*suckande*) Ja, nådige Herre!

Geh. Råd. (*hastigt*) Så flytta! flytta!

Walter (*vill gå*)

Geh. Råd. Walter?

Walter. Nädig Herre!

Geh. Råd. Var det icke du, som ensam följde mig, när Hof-Kabalen inspärrade mig på Fästningen?

Walter. Det var jag.

Geh. Råd. Som hjälpte mig att tämja Råttor och afrätta Spindlar?

Walter.

Walter. Det gjorde jag.

Geh. Rån. (*efter en Pause, med Rörelse*)

Blif kvar.

Walter. Ack!

Geh. Råd. Tag. (*han ger honom sin Pung*)

Walter. Nej, nådige Herre! för Guds Skull inte! En Skänk i detta Ögnablick skulle trycka mig hårdare än Skällsord.

Geh. Råd. (*gömmer Pungen*) Jag har förolämpat din Heder. (*han räcker sonom sin Hand*) Förlåt mig.

Walter (*fattar hans Hand med Håftighet, trycker den til sina Låppar, vill tala, börjar på at snyfta, och löper derifrån*)

FEMTE SCENEN.

GEHEIME-RÅDET *ensam.*

(*Torrkar en Tår ur Ögat*) Ibland bör man til och med fela, för at hafva det Nöjet at uprätta hvad man gjort illa — Folket har Rätt — Jag måste ändra mig — af Kärlek til mig sjelf. Jag kann ej en gång räkna mig det til Förtjenst; ty hvem vinner derpå? — jag sjelf.

(*Två Betjenter komma ur et af Rummen, och bära en Koffert.*)

Geh. Råd.

Geh. Råd. Hvad år det? Hvad båren Ni der?

Betjenterna. Herr Capten skall resa bort. (gå)

Geh. Råd. Resa bort? Gud bevars för det! Så alfvarsamt, lærer väl ej min goda Bror tagit det?

(Två Betjenter komma ifrån andra Rummet med en Koffert)

Geh. Råd. Ån mer. Hvert hån?

Betjenterna. Nädig Fröken skall resa åt Staden med Mamsell Fredrika. (gå)

Geh. Råd. Också min Syster? Det år för hårdt. Det år väl sannt, jag har förgått mig; jag har gjort en Dummhet — men at straxt packa ner — lemna mig ensam som en Spetälsk — det år för hårdt.

SJETTE SCENEN.

ÖFVERSTEN. GEHEIME-RÅDET.

Öfversten. Jag ser allehanda Res-Anstalter.

Geh. Råd. Bror och Syster villja resa.

Öfversten. Lycka på Resan!

Geh. Råd.

Geh. Råd. Och Olycka öfver mitt Hus!
 Öfversten. Hm! hvad gör du då för en
 Förlust?

Geh. Råd. Vid vår Ålder, Herr Bror!
 gör man den ena Förlusten efter den andra. Det
 är illa nog, när våra Vänner dö; men än vär-
 re när de öfvergifva oss.

Öfversten. Hvad som är gjordt, står
 ej at ändra.

Geh. Råd. Hvarföre inte?

Öfversten. Lycklig han, som glömma
 kann —

Geh. Råd. Det som ej står til at ändra.
 Jag ber dig, Herr Bror! förskona mig från di-
 na Verser.

Öfversten. Det är et gammalt, skönt
 Tänkrim. Du ser deraf at jag har läst.

Geh. Råd. Vål möjligt.

Öfversten. Och at jag nog är i Stånd
 at de långa Vinterqvällarna —

Geh. Råd. Låsa up ur din Stammbok —

Öfversten. Korrtligen, Herr Bror! låt
 den fara, som ej vill stadna qvar. På min Å-
 ra, skall jag icke hålla dig skadeslös för alle-
 samman.

Geh. Råd.

Geh. Råd. Du lofvar mycket.

Öfversten. Och håller Ord efter Förfä-
drens Sed. Om Morgonen röka vi vår Pipa
tillsammans —

Geh. Råd. Jag röker inte Tobak.

Öfversten. Du lär dig snart. Middagen
göra vi en Spatser-Ritt —

Geh. Råd. Jag rider inte.

Öfversten. Sen vi åtit sofva vi Middag —

Geh. Råd. Allt för bra.

Öfversten. Sen spela vi Triötrac —

Geh. Råd. Jag spelar inte.

Öfversten. Om Aftonen skära vi Pip-
hufvuden — På min Ära, Herr Bror! Den Fa-
çon jag ger dem, på hvad Sätt jag röker dem
bruna —

Geh. Råd. (*fattar honom hastigt vid Hand*)
Ja, ja, vi skola röka tillsammans, tills vi stärk-
na i Röken! Men nu ber jag dig, lemna mig
blott et Ögonblick ensam.

Öfversten. Då skall jag gå något litet i
Stallet.

Geh. Råd. Gör det.

Öfversten. Och sedan skall jag uppsöka
min Fästnö, för at i Tid vänja henne vid den
upfriskande Stall-lukten. (*går*)

SJUNDE SCENEN.

GEHEIME-RÅDET *ensamt*

Denna Mann skulle årsätta Syster och Bror?
 — Hvilket Byte! — Det är illa, när man har
 at tacka en Menniska för något, den man ej
 kann högakta. — På den Sidan har jag alldrig
 kånnt honom. — Ungdomen pröfvar inte — och
 vid mognare År hafva tillfälliga Tjenster omgif-
 vit hans tomt Hufvud med en Gloria. — Bortt
 med honom! Han må taga min Förmögenhet,
 och gifva mig mina Syskon åter! — Lär man
 då alldrig at sätta Värde på det Goda, förr än
 man förlorar det? —

ÅTTONDE SCENEN.

ULRIKA och GEHEIME-RÅDET.

Geh. Råd. (*med beklåmmt Hjerta*) Syster!
 jag hör at du vill resa?

Ulrika (*lika så*) Ja, Bror!

Geh. Råd. Du gör vål inte som främ-
 mande Ministrar, när Häfvet förklarar dem Krig
 — resa utan at ta Afsked?

Ulrika. Himlen bevare mig! Jag har haft
 många glada Stunder här i Huset; jag trodde
 ock

ock at min *sidsta* skulle träffa mig här. (*suckar*) Det var ej mitt Öde.

Geh. Råd. (*med Ömhet*) Hvarföre inte?

Ulrika. Hvad som nu ligger tungt på mitt Hjerta, Bror Herman! är intet Hat, utan Bedröfvelse. Hvad som imellan oss förefallit, förqväfver alldrig min Tacksambhet.

Geh. Råd. Min Gud! hvad har då förefallit?

Ulrika. Du har ej bemött mig, som sig bordt.

Geh. Råd. Men, Syster! du känner ju mitt Sätt —

Ulrika. Jag vet du menar ej så illa; också har jag ständigt fördragit allt med Tålmod och Kärlek —

Geh. Råd. Ån i Dag?

Ulrika. Imellan *fyra* Ögon är ofta det blott et Knappnålstick, som imellan *sex* Ögon sårar djupt. I Dag har du i en Främmandes Närvaro på et nog smärtande Sätt förolämpat din Syster — din stackars Syster — som af dig njutit sitt Nådebröd —

Geh. Råd. Nådebröd — det var et dumt Uttryck.

Ulrika. Ja, jag blyges ej vid at offent-
 K. ligen

ligen förklara det: du har allt sen vår Mors Död betedt dig mot mig som en Far —

Geh. Råd. Och ibland brummat som en Far.

Ulrika. Utom dig hade jag måst söka i mitt Stift, ibland Oskyllda, hvad här din broderliga Kärlek gaf mig i Öfverflöd. Men Herman! — en Vælgörare åtager sig frivilligt en svår Pligt. *Hvad* han ger, är det mindsta; *huru* han ger det, deri ligger Værdet.

Geh. Råd. Fortfar, gamla goda Sjal! fortfar.

Ulrika. Jag har ständigt tegat; låt mig också en gång få säga hvad jag tänker: *Sådan* tror jag, måtte Kung Saul hafva varit, då David spelade på sin Harpa. Men vi hafve hvarken David eller Harpa, för at ställa dig tilfreds.

Geh. Råd. Hon har Rätt.

Ulrika. Jag reser ifrån dig. Förakta inte mina systerliga Förmaningar. Har du troget Folk, så håll dem väl. Trät inte för hvarje Lappri. Begår inte at dina Betjenter skola vara fullkomliga, då intet Herrskap på Jorden är fullkomligt. Haf blott Afscende på Renlighet och Vålvillja, och låt dig nåjas dermed. — Jag ber dig, Bror Herman! komm ihog mina Ord,
på

på det at — mitt Hierta blöder vid at utsåga
det — på det at du ej må blifva allena i dina
sidsta Ögonblick.

Geh. Råd. Skulle min enda Syster öfver-
gifva mig i min Dödsstund?

Ulrika. Nej, Broder! jag kommer när du
låter kalla mig.

Geh. Råd. Men nu — ?

Ulrika. Nu far jag — jag måste.

Geh. Råd. Hvem tvingar dig?

Ulrika. Ack! mitt sönderslitna Hjerta.

Geh. Råd. Du reser? — Åfven om jag
inför allt Husfolket årkänner, at jag upfört mig
illa emot dig?

Ulrika. Åfven då.

Geh. Råd. Och at det ej mera skall
hända?

Ulrika. Också då. Förlåt mig, min Bror!
du har så ofta lofvat. Det synes olyckligtvis,
at du ej kann hålla det.

Geh. Råd. Jag har ingen annan Borgen
at ge dig, än mitt Hjerta.

Ulrika. Den Borgen är god, men han
fjättras af ditt onda Lynne.

Geh. Råd. Min Gud! Hvar vill du då ta Vägen?

Ulrika. Til Staden, til min Fosterdotter. Hon och hennes Fåstman hafva lofvat med Tårar i Ögonen, at hedra mig som en Mor. Se bara huru skönt det är, at förena med sig goda Menniskor genom Kärlekens Band, som äro långt starkare än Naturens.

Geh. Råd. (*med Smärta*) Du vill resa i från din Bror —

Ulrika. Til min Dotter.

Geh. Råd. Til en Främmande, som du ej kåuner —

Ulrika. Jag upfostrade åt honom en bra Hustru; han skall bli tacksam.

Geh. Råd. Och om du skulle hedra dig —?

Ulrika. Så far jag til mitt Stift, och väntar Döden.

NIONDE SCENEN.

TOBIAS. DE FÖRRA.

Tobias (*resfärdig*) Bror Herman! Gif mig din Hand.

Geh. Råd. Ja, Broder Tobias! blott du
lofvar

lofvår at ej lemna henne, förr än hon kallnat.

Tobias. Det kann jag inte.

Geh. Råd. Barn! Ni handlen nog hårdt med mig.

Tobias. Tänk på hvad som händt.

Geh. Råd! Jag har förgåtit det; också du; hoppas jag, har glömmt det.

Tobias. Du känner mig, Broder! jag är gärna munter och glad, jag fröjdar mig åt allt, och det är blott Glädjen, som håller mig kvar i Verlden. I ditt Hus — det gör mig Ondt at såga det — i ditt Hus kann jag ej fröjdas mera, ty du blir med hvar Dag odrågligare.

Geh. Råd. Kalla mig hvad du vill — men förlåt.

Tobias. Den Bitterhet du i Dag —

Geh. Råd. Var en Dummhet. Men Tobias! gamla, gamla ärliga Tobias! *Mitt Hjerta* visste intet deraf; låt ej heller *ditt Hjerta* erfara det.

Tobias. Goda Bror! Jag känner dig, och vet, at du i detta Ögonblick skulle upoffra halfva din Förmögenhet, för at hafva detta Upträdet ogjordt —

Geh. Råd. Det vet Gud at jag gärna gjorde.

Tobias. Nå, det fröjdar mig; men jag vet åfven så visst, at du nästa Minut intet kann svara för et Da Capo, om det onda Lynnets Furie kommer öfver dig. Derföre låt oss skilljas utan Ovånskap.

Geh. Råd. (*med återhållen Känsla*) Min Bror — tørs jag erinra at din Pension är obetydlig? — Tag ej illa up, det sker af godt Hjerta.

Tobias. Jag tar ej lila opp, Bror Herman; tvärtom fågnar det mig.

Geh. Råd. Du har utom dess delat det lilla med din Fosterson.

Tobias. Nu tillhör det honom at veder-gålla det, och det gör han.

Geh. Råd. Du vill fara ifrån mig, och ej en gång dela mitt Öfverflöd —

Tobias. Tala intet ut. Jag far til en gammal Krigs-Kamrat, som väl icke har mer än et Ben; men et friskt och gladt Hjerta. Hans Inkomster åro lika så stora som mina. Med Munterhet skola vi nog ta oss fram.

Geh. Råd. (*med stigande Ångest*) O Gud!
mina

mina Barn! Ni förkrossen mig arma, gamla Mann!

Ulrika (*darrande*) Min Bror! här äro Nycklarna til allt hvad du anförtrott mig.

Geh. Råd. Syster Ulrika! Är ej Nyckeln til ditt Hjerta deribland?

Tobias. Vill du göra mig et Nöje när jag kommer för at hålsa på dig, så låt väl ansa min Trädgård och mina Blommor.

Geh. Råd. Barn! är det då Ert Alfvar? Skall jag då verkligen bli allena? Skall jag vakna, utan Er Morgonhälsning — gå til Sängs, utan at man trycker min Hand — och dö som en Pilgrim i Öknen? — Skall jag köpa Omvårdnad vid min Sjuksång? — betala Tårarna vid min Dödsbädd?

TIONDE SCENEN.

THERESE. DE FÖRRA.

Therese (*som under sidsta Scenen med Rådsla inkommit, flyger til sin Far, och sluter honom i sina Armar*) Min Far! min Far! Har Ni alldeles förgåtit mig? —

Geh. Råd. Ja, dig har jag ännu kvar. O! Om du också öfvergåfve mig.

Therese (*med et Barns Enthusiasm*) All-
 drig, aldrig, jag viker ej ifrån Er. Jag vill
 göra allt, för at ersätta Er Systers och Broys
 Förlust; jag vill bli en så god Matmor som min
 Tante. Jag vill alltid vara glad som min On-
 kel. Om Dagen sköter jag Hushållet, om Af-
 tonen läser jag för Er. Alldrig skall Ni se mig
 ledsen, aldrig en Skrynka på min Panna.

G. ch. Råd. Äfven om jag skulle bemöta
 dig så ovänligt som i Dag?

Therese Bemöten mig hur Ni behagar,
 jag vet likväl at Ni älskar mig.

G. ch. Råd. (*ganska rörd*) Ja, jag äls-
 skar dig.

Therese. Då jag ännu var et litet Barn,
 och låg illa sjuk i Kopparna, då såg jag Er
 Ångest och Edra Tårar. Hittills har jag ej kun-
 nat göra något, för at vedergälla dessa Faders-
 tårar; men i Dag fordrar Ödet, at jag skall be-
 visa min barnsliga Tacksamhet! Jag sörjer öfver
 mina Slågtingars Borrtresa; och jag är glad der-
 öfver, at min Närvaro är outhärlig för min
 Far. Jag afsäger mig alla de glada Hopp, som
 mitt älskande Hjerta skapade sig; jag var förr
 Dotter än Älskarinna. Jag afsäger et Val, som
 min

min Far obilligar. Hos honom vill jag blifva!
 Lefva Ogift — sköta honom på hans Älderdom
 — förljufva hans mulna Ögonblick — detta *Val*
 skall han ej missbilliga.

Ulrika (*gråter i Stillhet.*)

Tobias (*klappar henne vänligt på Axeln.*)

Geh. Råd. (*smeker henne med faderlig Ömhet*) Mitt Barn! min goda Flicka! ja, du skall förljufva min Lefnads-Afton. Men kann du väl sväfva omkring med mig på de Fält, der min Ungdom förfiöt? — Kann du väl påminna mig om mina Barndoms Dagar? — det kunna blott dessa — När jag en Vinter-Afton vill vara rätt glad, så sätter jag mig imellan dessa bågge. Vi regerade i Huset, lekte Blindbock, och vlsa hvarannan de Årr som vi fingo i de stygga Trapporna. — Syster Ulrika! — erinrar du dig ännu detta Årret? (*han pekar i Pannan.*)

Ulrika (*bevekt*) Åh ja!

Geh. Råd. Tobias hade kastat din Däcka up i et Tråd. Du skrek, jag klättrade dit up —

Ulrika. Du föll och slog dig —

Geh. Råd. Jag komm derifrån med detta

Årr. Til åfventyrs fick jag det i en *god* Stund, för at påminna dig i en *elak* — at jag ålskat dig i Femti År. — Du är rörd, min Syster! — Återtag ditt Beslut! — Komm ihog våra Föräldrars Glädje, när de sågo oss alla tre så eniga? — Ha vi då vandrat Hand i Hand hittils, för at vid Grafvens Brädd skilljas? — Tänk på min goda Hustrus sidsta Natt — då jag tröstlös vankade af och an — (*med halfvärd Röst*) och du svor at ej öfvergifva mig!

Ulrika (*snyftande*) Gif mig Nycklarna tillbaka.

Geh. Råd. (*förtjust*) Se der! der, goda Syster! och med dem den högtidligaste Ed — Tobias. Svår inte.

Geh. Råd. Jo, min Bror! jag kann svårja, ty jag har fått lära et bepröfvadt Botemedel emot denna olyckliga Sjukdom.

Tobias. Et Arcanum? låt höra.

Geh. Råd. Arbete — Verksamhet —

Tobias. Se min Bror! du gör mig en hjertans Fågnad; ty i Sanning, du har sagt sannt.

Geh. Råd. Vill du i Förtröstan på detta Medel hjelpa din sjuka Bror?

Tobias. Jag kommer tillbaka, så snart du börjar tilfriskna.

Geh. Råd.

Geh. Råd. (*efter en Pause*) Du skall åtminstone hjälpa mig at fira din Fostersons Bröllop?

Tobias (*studsar*) Min Fostersons?

Geh. Råd. Therese, jag läser ändå någon Smärta i dina Blickar. Låt se, om jag, oaktadt mitt onda Lynne, kann påfinna Konsten at försona dig och din Farbror med mig? — Är det inte sannt, Broder! at du går i Borgen för Pojkens Redlighet?

Tobias. Med Lif och Själ!

Geh. Råd. (*til Therese*) Och du?

Therese (*rodnar och slår ned Ögonen.*)

Geh. Råd. Så vare tvänne Ålskandes Förening den första Symptomen af min lofvade Förbättring. (*Han tar Therese i Hand, och för henne til Tobias*) Tag emot Henne, min Bror! på din Sons Vagnar.

Tobias. Är det ditt Alfvar?

Therese (*vid sin Fars Hals*) Min Far!

Tobias. Sapperment! det fröjdar mig! — det gör mig en osämlig Glädje! — Tack skall du ha — min Bror! jag blir kvar hos dig. Fan ta mig blir jag inte kvar, om du också ville trampa mig under Fötterna.

Ulrika

Ulrika. Du har handlat ädelt! nu strax vill jag foga Anstallt om Bröllopet.

Geh. Råd. Låt skura och ställa i Ordning öfver allt, äfven i min Läskammare, om du så behagar.

Ulrika. Allt blankt och rent! med gladt Hjerta!

Geh. Råd. Men komm då åter igen i mina Armar. Det är ändå liksom det skulle blifvit qvar någon Ovånskap, innan våra Hjertan klappa mot kvarannans Bröst. (*han omfamnar Tobias med ena, och Ulrika med andra Armen; Therese omfattar hans Knän.*)

Tobias. Bästa Bror!

Ulrika. Goda Herman!

Therese. Älskade Far!

Geh. Råd. Gud! huru mycket skönare är det ej at veta sig vara *älskad*, än at blott vara *fruktad*!

ELFTE SCENEN.

ÖFVERSTEN. DE FÖRRA.

Öfversten. Nå, Resvagnarna äro förespännnda, Kofferterna påsatta, och Ingen reser.

Geh. Råd.

Geh. Råd. Ingen reser, och alla blifva gärna hos mig.

Öfversten. Så? — Huru har allt så hastigt blifvt omgjordt?

Geh. Råd. Herr Bror! för allt i Verlden, et Ord om din Son.

Öfversten. Jag läser inga Romaner, och talar ogärna om Roman-Hjeltar.

Geh. Råd. Låt oss bekänna, at ingendera af oss bägge gjort särdeles Figur i en Roman.

Öfversten. Också har min Åregirighet alldrig sträckt sig så långt.

Geh. Råd. Du har gifvit din Son Lifvet, men utom det gjort ganska litet för honom.

Öfversten. Efter han var en Narr.

Geh. Råd. Jag står i mycken Förbindelse hos dig, och önskar at få afbörda den.

Öfversten. Din Dotters Hand afbördar allt.

Geh. Råd. Men — hon har ingen Böjelse at ge dig den.

Öfversten. Det kommer af Låsning.

Geh. Råd.

Geh. Råd. Det må komma hvarifrån det vill; korrt sagdt, hon har ingen Bøjelse.

Öfversten. De förbannade Böckerna!

Geh. Råd. Hon älskar din Son.

Öfversten. Det angår mig inte.

Geh. Råd. Jag hoppas vedergålla Fadren derigenom, at jag gör Sonen lycklig.

Öfversten. Då hoppas du för mycket.

Geh. Råd. Jag afstår til honom tvänne Gods, och updrager åt hans barnsliga Ömhet at värda din Ålderdom.

Öfversten. Skall jag såga dig, Herr Bror! hvartil det ger Anledning.

Geh. Råd. Nå väl?

Öfversten. De skola hela Dagen ej göra annat än läsa.

Geh. Råd. Nå i Guds Namn!

Öfversten. Fan heller, Gud förlåte mina Synder!

Geh. Råd. Jag måste bekänna för dig, at äfven i mitt Hus blir hådanefters et annat Lefnadssått.

Öfversten. Börja med at bränna up ditt Bibliothek.

Geh. Råd. At föröka det, vill du säga;

ty ifrån denna Dag blir hvarje Förmiddag et
Dussin Skalldestycken högt upläste.

Öfversten. Skalldestycken? prr!

Geh. Råd. Eftermiddagen en Roman.

Öfversten. Förträffligt! och om Afto-
nen?

Geh. Råd. En Comedie,

Öfversten. Skönt!

Geh. Råd. Hvar och en skall vara när-
varande vid denna Lecture.

Öfversten. Och inom År och Dag kann
du sätta dem alla på Dårhuset.

Geh. Råd. Jag hoppas at du slår ned di-
na Bopålar hos oss?

Öfversten. Jag? Mina Bopålar hos Er?
således äfven närvarande? (*med qvåfvd Illska*)
Hur hette den fördömda Menniskan, som up-
fann Boktryckare Konsten? — Han må heta hur
han vill, blott han vore i Blåkulla! (*sprin-
ger ut.*) .

Ulrika. Han lærer snart besinna sig.

Therese. Om vi frikalle honom för Läs-
ning —

Geh. Råd. Hålla honom et par goda Rid-
Hästar —

Tobias. Och skaffa honom et Batteri af
Piphufvuden —

TOLFTE

TOLFTE SCENEN.

FABIAN. DE FÖRRA.

Fabian (*sticker Hufvudet in igenom Dörren.*)

Tobias (*blir honom varse*) Komm närmare, ärliga Fabian! Du kommer just til pass.

Fabian. Jag skulle i underdånighet be Herr Capten om at blifva expedierad.

Tobias. Sadla din Häst.

Fabian. På Stund.

Tobias. Och rid så fort du kann.

Fabian. Ja —

Tobias. Och framför til din Herre —

Therese. En Kyss ifrån mig.

Fabian (*förskräckt*) En Kyss! Hans Nåd Geheime-Rådet har hört —

Geh. Råd. Ja, ja, säg din Herre, at Fröken Therese von Adelsköld sänder honom en Kyss, och at Geheime-Rådet har hört det.

Fabian (*ser på dem alla med Glädje i Ögonen*) Det betyder ju, at —

Tobias. Rid du bara, din Herre skall snart få veta hvad det betyder.

Fabian. Då kann man i Sanning — äsdosätta den tilbörliga Vördnaden — och glädjas som et Barn.

Tobias.

Tobias. Fröjda dig, gamla Fabian! Glädje är angenäm för Gud; således icke stridande emot Vördnaden för Menniskor.

Fabian (*utom sig*) Gud! — då måste jag väl —

Tobias. Skynda dig så fort du kann.

Fabian. Laga at jag kommer fort. (*springer med Skyndsamhet ut*)

Tobias. Ändteligen har han en gång glömt bortt at marschera.

Geh. Råd. Hör på, min Bror! hur var den der Visan du förargade mig med i Dag?

Tobias (*sjunger*) "Gläd dig åt Lifvet —"

Geh. Råd. Håll! håll! så när hade jag glömt min Läkare. (*skyndar ut*)

Tobias. Sin Läkare?

Ulrika. Hvad menar han dermed?

Tobias. Har det varit någon Främmande hos honom?

Therese. Jag har ej sett någon.

SIDSTA SCENEN.

GEH. RÅDET. HANS BÖRNMAN,
DE FÖRRA.

Geh. Råd. (*införer den gamla Börnman,*

L

går

går efter en Stol, och sätter Gubben midt på Theatern) Här är den Mannen, som helat mitt onda Sår. Det är han, som gaf mig anvisning på Arbetsamheten som det bästa Läkemedel derför — Hör, gamla Bornman! Vi skola fira våra Barns Bröllop tilsammans. Din Sonson och min Dotter skola vigas på samma Dag.

Bornman. Lycka och Vålsignelse, nådiga Fröken?

Geh. Råd. Jag förer din Sonsons Brud til Altaret; och du, gamla Mann! förer min Dotter.

Bornman. Ack, nådig Herre! en sådan Åra —

Geh. Råd. Nå, Bror Tobias! Din Visa — Här sitter en lefvande Bok om *Konsten at ständigt vara glad.*

Tobias (*börjar*) Gläd dig at Livet —

ALLA *instämna.*

Säll i din Ålders Vår;
då allt Ting blomstrar
snart det förgår.

Therese *ensam.*

Blott Verksamhet den Balsam här,
som Onda Lynnets Gift förtar;
och Arbete gör Sinnet lätt,
och ljusnar mulna Stunder.

ALLA.

Må derfor Glådjen,
Äfven i Äldrens Höst,
lifva vårt Hjerta,
ölda vårt Bröst!

~~311. VIII. 4.~~

~~Sto. r. k. r. 2.~~

Ru. Kammistij. ja Teide L.
Kotzebue

111

